

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos példát sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Hirdetés példát sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 52.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, május 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Károlyi Mihály gróf az agrár viszonyokról.
- Mit csinál a király?
- Pályázat kitérő a veszthelyi emlékműre.
- Minden poklokon keresztül.
- Eltűnt aradi diák.
- Majláth püspök és a református tít.
- „Meghalt János főherceg,” mondja a bécel 16-udvarmesteri bíróság.
- Furcsa históriák.

Eltévedt ujsághirek.

Arad, május 9.

Az ólombetűk meséi közé tartozik az is, ami most a vezércikk helyére tévedt. Az egész különben ugyancsak egy tévedésről szól; ólombetűkből pántolt sorok eltévedéséről, amelyet a nyomdaműhelyekben és ujságszobákban *eltördelésnek* neveznek. Mi az *eltördelés*? Amikor két, egymástól teljesen különálló, egymással össze nem függő, más-más rovatba és világ-részbe tartozó hírek sorai összekeverednek. Két sor után, amelylyel a belpolitika egy komoly híre kezdődött, a „vidám” színházi kritika befejező része következik s olvad össze mulatságos tarkaságba. Vagy ha a tarka krónika vicceit habarja össze ilyen nyomdai hiba a közgazdasági rovatval. Nagyon, nagyon neveltetű ügyeket szerkeszt így a lapokba a boszorkányos véletlen,

A csökönyösen nyájasnak nevezett publikum nem tudja elképzelni néha, hogyan kerül egymás mellé például a következő néhány sor: „Időjósítás: Tar-

tós szárazság várható, délkeleten elvétve csapadékkal, déli hőmérséklet... a színigazgató mindamellet helyesen tenné, ha a kórus felfrissítése iránt”...

Egy ilyen eltördelés esett ma is. Az olvasó talán nem látta, talán meg se jelent az ujságban, talán csak egy ujságíró fantáziájában élt egy pár percig. Különben ez azért mese, hogy ne kelljen okvetlenül igaznak lenni.

Hát körülbelül ez volt ez az eltördelés:

„A monarchia két Dreadnought-ját legközelebb bocsátják vízre; az egyiket június 24-én, a másikat szeptemberben. A hadihajókat káprázatos ünnepek között avatják föl. Aradmegyében a pécskai járás sorozásánál 111 katonakötelest nem lehetett előállítani, mert Amerikában vannak.”

Az előre bocsátottak után az olvasó könnyen meglátja, hogy mi történt. A katonai hírek egy nevezetes újdonsága összetévedt egy apró kis vidéki hírrel. Az elsőnek a harmadik oldalon lett volna a helye, a másikkal a tizenkettedik oldal legajján. Es mégis összetördelték őket.

Az ujság egyes közleményei között is van bizonyos rangfokozat s bizonyos, hogy egy belpolitikai *entrefile* előkelőbbnek tartja magát a *Vegyések* egy apróbb közleményénél. Így esett, hogy a dreadnoughtok vízrebocsátásáról szóló hír is ráfórmedt a pécskai sorozásról írott, néhány soros újdonságra, amelyet hozzátördeltek:

— Hogy jön maga hozzám?

— Azt hiszem, — felelte a kis hír, — véletlen iolytán, a melyről nem tehetek. Higyje meg, magam so-hase stréberkedtem volna ide. De ha egy kicsit gondolkodom, szinte kedvem lenne hinni, hogy valami komoly, jelentős célzatossággal tettek bennünket egymásba. Néha, higgye meg, az ujságnál több esze van a tördelőnek, mint a vezércikkirónak.

— Magyarázza meg ezt, barátom.

Hát látja, a monarchia építi, építi a hajósörnyeket, s abban a tudatban büszkélkedik a vízrebocsátó ünnepeken, hogy ezzel a harc-képességet növeli. S amiatt, hogy az állam anyagi erejének java a dreadnought-okra fogy el, nő, nő a kivándorlás. Kimennek Amerikába a munkabírók, a fiatal legények, akiket legjobban használhatnak az Egyesült Államok bányáiban, vas-kohóban és farmjain. Elmennek a katonaköteles korban s a sorozás csaknem meddő marad, mert a legtauglichabb legények Amerikában vannak. Ez pedig ismétlődik sorozásról-sorozásra. Az egyik oldalon dobják a milliárdokat a harc-képesség fokozására, a másik oldalon pedig ép e miatt az eleven anyagban, a férfierőben egyre csökken, satnyul az a bizonyos harc-képesség. Triesztben vízre futnak az új páncélos gályák, az Adria másik kikötőjében, Fiumében a vízre megy a Cunard hajója, sok száz legénnyel, akiket jövőre, meg esztendőre hiába várnak a sorozásokon... Nos, — kezdi már hinni, hogy nem tévedésből kerültünk egymás mellé?

Tanulságos történetek.

Írta: G. Miklósy Ilona.

A vakondok.

Augusztus vége felé történt, hogy egyik tudós barátunk meginvitált pilis-csabai tuszkulánumbába egy kis jó falusi levegőre és pompás teavajon hóféherre hizlalt jércepecsenyére, meg vödörkben termelt, selyemhálóban őrzött remek kórtékra, zamatos „csengő szőlőre és mosolygó barackra.” Aki így a nyári hónapokra szög-re akasztja akadémiai tagságának minden méltóságát, történelmi tudásának gazdag tárházával együtt és — mint Cincinnátus — boldogan él az egyedül üdvözítő szabad természet ölen. Kedves élete párja, a bájos Zsófia asszonynyal egyetemben, aki korlátlan ur minden Rostandok megszégyenítő baromfiudvarán a kevély Chanteleerek, negédes Arany-tyukok, büszke Kokinkina és Brahmáputra méltóságok fölött.

Mi szegény „városi emberek”, szomjas tüdővel szívtuk magunkba a pompás szabad levegőt. (Boldogság! Igazi levegő volt!) Hamarost megittunk egy csésze frissen fejt tejet, (Gyönyör! Igazi tej volt!) és körutra indultunk a „bírodalomban.” Először is megbámultuk illő tisztelettel a házigazdai szív egyik legfőbb büszkeségét: az ujonnan berendezett melegágyat, a hol is büszkén trónol, mint legfőbb pásztor, egy

óriás gyík-aggastyán függén síkló apró „unokáival”, amelyek hűségesen nyomon követik a „nagyapó” még mindig bámulatosan élénk mozdulatait.

Azután ellátogattunk a tudós háziur másik „legfőbb büszkeségéhez”: a gombatelephez. Deszkából ácsolt tető alatt, jó zsiros fekete föld öléből kedvesen ütögeti elő butácska kerek fejét az illatos, hóféher husu csemege. Ezt is megbámultuk kellő áhítattal. Azután, mint afféle kotnyeles asszony, a ki mindennek vége-re szeret járni, megkérdeztem saját külön Cincinnátusunktól, mire jök azok a karók, a melyek csekély távolságban egymástól kifelé ágaskodnak a gombatelep nedves talajából?

— A vakondok miatt, hogy szét ne dulja a gomba-ágyat, — felelte házigazdánk.

— Nem is tudtam, hogy ez a csuf állat olyan nagy gurmand, — feleltem. — Szarvasgombán nyalakodik, mint a francia regények hősei.

— Nem bántja a gombát, csak összerontja turkálás közben a tövét, kaptam meg az óhajtott fölvilágosítást.

— No nézze meg az ember! Még csak nem is kell neki és mégis összerontja, hogy más se ehessék belőle. — s a természetrajz azt tanítja erről a csunya fekete jószágáról, hogy: „pusztítván a kártékony bogarakat, igen hasznos állat”...

— Köszönöm szépen az ilyen „hasznos” állatot, amely ellen „karókkal” kell védekezni!

Különben ember is van olyan. Rosszat tesz gyáván, szívtelenül, a nélkül, hogy haszna lenne belőle. De megteszi, mert a „rossz” a vérében van, mint a vakondoknak a földtúrás.

Magam is hallottam ily esetekről. Egyet el is mondok közülök.

Egyik nagyobb vidéki város közelében élt pompás birtokán egy dúsgazdag mánás. Gyakorta bejárt a városba, különösen, ha a színházlátogatás már megérkezett téli állomására. Szenvédelyes színházbarát és — kulisszalátogató volt. Minden este, felvonásközökben, ott ödöngött a színpadon óriás természetével, mely olyan abnormálisan robusztus volt, mintha az orosz cár féltve őrzött bolényesapatából, a litvániai erdőség rengetegéből szabadult volna „a világot jelentő deszkákra”.

A gróf jó barátságban élt az egész társulattal, a sugótól — a primadonnáig. Csupán Táliának egyik ifju papnője érzett iránta szinte nevetséges antipátiát. Valósággal iszonyodott tőle. A gróf óriás termete súlyos lépte alatt kongott a színpad rozoga deszkája, mindig elszaladt az öltözőjébe és ott várta meg a fölvo-nás kezdetét.

Soha még csak be se mutathatták neki a gróft. Soha egyetlen szót, egy kézzorítást nem váltottak egymással. (Kérem, tessék ezt jól

A trónörökös és a véderőreform. Egy fővárosi estilap tudni véli, hogy a véderőreformnak a törvényhozás elé való juttatását a trónörökös akadályozta meg eddig. Állítólag Ferenc Ferdinánd multheti három órás látogatása arra irányult, hogy a királynál az előzetes szankció ellen interveniáljon. S ennek a közbelépésnek az eredménye, hogy a javaslatok még nem kerültek vissza a király dolgozó asztaláról. És jó ideig nem is fognak visszakerülni. Legalább: három hétig. Junius 13-án folynak le az osztrák választások és a magyar kormány kénytelen bevárni ezt a terminust. Ezt Khuen nem is titkolja, mert már kijelentette, hogy csak a honvédelmi költségvetés letárgyalása után akarja beterjeszteni a javaslatokat, nehogy azok a budgetvita anyagát kiszélesítsék. A honvédelmi tárcára pedig e hónap végén kerül a sor.

A holnapi ülés. *Budapestről* jelentik: A képviselőház holnapi ülésén folytatja a földművelésügyi tárcá költségvetési vitáját. Tizenkét órakor a Ház a vitát félbeszakítja és *Szmercsányi György* megindokolja az összeférhetlenségi törvény eltörlésére vonatkozólag beadott indítványát.

A katonai javaslatok előterjesztése. Mint a Politikai Értesítő jelenti, a katonai javaslatokat a jövő héten, a honvédelmi tárcá költségvetésének letárgyalása után fogja a kormány a képviselőház elé terjeszteni.

A képviselőházi ülések ideje. *Budapestről* jelentik: A Ház folyosóján sokat beszélnek ma arról a tervről, amely a képviselőház üléseinek idejét a hét négy napjára akarja beosztani. A munkapárt körében általában helyeselték az ötletet, amelytől az ellenzékiek sem idegenkednek. *Justh Gyula* elmondta, hogy ő már előző korában akként akarta megváltoztatni az ülések rendjét, hogy a Ház heti négy ülést tartson, még pedig a délutáni órákban. A Justh-párt csak az esetben volna hajlandó most az új beosztáshoz hozzájárulni, ha az semmi másban sem érintené a jelenlegi házszabály érvényét.

Három óráig tartó ülések. Minthogy a költségvetési vita váratlanul igen hosszúra nyúlt, a munkapárt körében az a terv merült fel, hogy az üléseket újból meghosszabbítják egy órával.

megjegyezni: soha egy szót, egy kézszerítést nem váltottak.)

Egy szép napon a kis színésznőt meglátogatta egyik kollégája: a naiva. Másnap megint és harmadnap ismét, mindig ugyanabban a késő délutáni órában. A színésznőnek feltűnt az a sűrű és szokatlan látogatás, de nem szólt semmit. Harmadnap aztán megkapta kéretlenül is, az óhajtott magyarázatot.

— Én nem értem, — fakadt ki a naiva, — mióta járok hozzád és soha se találkoztam nálad a gróffal!

— Én nálam a gróffal? — csodálkozik a színésznő. — Hiszen nem ismerem. Jól tudjátok, hogy sohase beszéltek velem a színpadon; be sincs mutatva.

— Jó, jó, — felelte türelmetlenül a kis leány. — Persze, hogy nem beszéltek a színpadon. De nekem a báró mesélte, hogy a gróf már hetek óta, minden délután, veszi a kabátját a kaszinóban és ha kérdezik, hova megy, mindig azt feleli jó hangosan, hogy mindenki hallja, — te hozzád. Roppant csodálkozik mindenki, hogy a társulat előtt úgy viselkedtek, mintha nem ismernének egymást és mindennap idejár. A primadonna mondta: Ismered, milyen rossz nyelvű: „Tudtam én azt jól, hogy csak alszenteskedő. De azon mégis nagyon csodálkozom, hogy a mamája is eltűri az ilyen botrányt! Én voltam az egyetlen, aki nem hittem a dolgot. Azért jöttem el három nap egymás után éppen abban az időben és csakugyan soha se láttam itt a gróft. Ki hinné arról a

A munkapárt egyik tagja már a holnapi ülésen indítványt fog eziránt előterjeszteni. Az indítványt csütörtökön letárgyalják, úgy, hogy szombaton már valószínűleg három óráig fog tartani a képviselőház ülése.

A Justh-párti kilépések. *Budapestről* jelentik: Mikor *Fráter Loránt* és *Maczky Emil* a Justh-pártból kilépett, azt beszéltek, hogy *Csuhá István* is követni fogja példájukat. Székelyudvarhelyi jelentés alapján annak is hirt terjedt ma, hogy *Valentsik Ferenc* hasonlóképpen kilép a Justh-pártból. A *Csuhá* és *Valentsik* kilépéséről szóló hírt a párt körében ma megcáfolták. *Valentsik* megjelent a Házban s úgy nyilatkozott, hogy nem szándékozik ott hagyni a pártot.

Károlyi Mihály gróf az agrár viszonyokról.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, május 9.

A földművelésügyi költségvetés vitája során ma nagyobb beszédet mondott az agráriusok vezére, *Károlyi Mihály gróf*. Felszólalása azonban, amelynek több érdekes momentuma volt, nem keltett nagyobb érdeklődést.

A vitához különben mindennap új szónokok jelentkeznek és a költségvetési vita elhúzódása folytán a véderőjavaslatok tárgyalásának idejét még egyáltalán nem lehet megállapítani.

A Ház mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Berzeviczy Albert*.

A múlt ülés jegyzőkönyvének bitelesítése után következik a napirend, a földművelésügyi tárcá költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Első szónok

Károlyi Mihály gróf (pártonkívüli függetlenségi): A husz értékesítéséről beszél és szeretné a földművelésügyi minisztert megnyerni a gazdakongresszus határozati javaslatának, a mely új husnagyvágók felállítását sürgeti. Nem az a fő, hogy mennyi a bruttó jövedelem, hanem az, hogy mennyi a netto jövedelem. Ezt határozottan állítja a miniszterrel szemben. Nem fogadja el azon ferde okoskodást, hogy az a fontos, hogy a pénz forogjon.

Minden munkának netto haszonnal kell járnia. Nem osztja a földművelésügyi miniszter

nagy urról, hogy ilyen alatonos, gonosz ember?! Bizony megérdemelné, hogy kigolyózzák a kaszinóból!...

A gróf természetesen még ma is szeretve tisztelt tagja a kaszinónak. Hiába sirt a kis színésznő, tehetetlen bánatában éjszakákön át, különféle gyilkos megtorlásokon tépelődve. És végül mégis csak tisztá lelkiismeretével vigasztalódott. Mert ugyan mit is tehetett volna?! Hiszen a vakondok igen ügyes és — hasznos állat...

A tizfilléres.

Vidéken történt, ahol a mamák még lázasabb igyekezettel sietnek tudni legdrágább kincsükön: hajadon leányukon. A hol borzalmas szegyennek tartják, ha a tizenkilencedik esztendő még pártában találja leánykájuk bájos fejét. Így történik meg aztán, hogy a kitűnő gazdasszony-mama a viláért se adna uri asztalára olyan csirkét, melyet legalább két hétig nem „javított föl” finom kukoricaszemmel, de habozás nélkül, szinte a zivatar elől való menekülés segítségével dobja karjaiba az első idegen férfiúnak eddig még a szellőtől is óvott drága magzatját.

Szegény *Sárika* is ennek a lázas igyekezetnek lett az áldozata.

Alig kopogtatott a szülői hajlékán a szomszéd falu segédjegyzője, nyomban, minden „főljavitás” nélkül elfogadták vőlegényül.

Pedig *Sárika* két szoba butoron és egy rozoga zongorán (anyai örökség) kívül igen ér-

tekes, de a falusi jegyzői lak számára teljesen fölösleges ajándékot is vitt magával: ragyogó tüneményes szépséget.

Soha, se azelőtt, se azután nem láttam olyan szépet, amilyen ez a kis falusi jegyzőné volt olcsó perkál-ruhájában és pár garasos szalmakalapjában. Azóta már *Sárika* is láttam harminc forintos selyembluzban és százötven koronás tollaskalapban, de mondhatom, az elegáns, suhogó dáma nyomába se léphetett az egyszerű kartonruhás segédjegyzőné asszonyoknak.

Persze most mindenki a régi, de mindig új história elkövetkezésére gondol: A gyönyörű, szép fiatal asszony, meg a gazdag uraság, aki arra „léptet fakó lován” és a rózsaszínű mályvával; piros verbénával telt kis kertben meglátja a szép menyecskét. Nyeregbe kapja, elragadja és cifra puccos dómát formál az egyszerű falusi ártatlanságból.

Nem így történt.

Sárika asszony engedelmes, dolgos, hü felesége volt a nyomorult urának, aki már az esküvői lakomán holtra itta magát. És gonoszul, kegyetlenül bánt a könnyelműen gondjára bízott szegény kis teremttel. Alig adott neki annyi pénzt, hogy a szerény, falusi háztartás költségei kikerüljenek. Minden jövedelmét elitta, elmulatta Többek közt még azt a hitványságot is megcselekedte, hogy részeg cimborát, a vályogvető muzsikussal együtt, éjnek idején becipelte a halálra rémült gyerekasszony háló-

A szarvasmarhákra vonatkozó legeltetési tilalom helyes, de a juhokra vonatkozóan nem. Azt mondja, hogy erdőóri ügyekben a szolgabírák nem járnak el pártatlanul és előre aláírt ítéleti blanketták vannak az irnokok előtt. (Nagy zaj.)

Szüllő Géza: Nem lehet így megrálgalmazni az egész országot, nevéket kérünk.

Pop Cs. István: Kérem a képviselő urat, járjon utána a dolgoknak és meg fog győződni, hogy nekem igazam van.

A mellékfolyók szabályozását sürgeti. Beszél a székely akcióiról és azt mondja, hogy semmiféle privilégiumot nem helyesel. Mindenki legyen a saját szerencséjének kovácsa. Kéri a minisztert, hogy ne nemzetiségek szerint intézkedjék, hanem a szükséglet szerint. Nem fogadja el a költségvetést.

Szabó István (gazdapárti): Nem helyesli, hogy a földművelésügyi miniszter nem óhajtja a mezőgazdasági kamarákat és a parcellázási törvényt. A kivándorlásról beszél. A kisipar érdekeit fejtegeti és panaszolja, hogy a kisipar tönkremenőben van. Statisztikai adatokat sorol fel, hogy mennyi föld van a kisgazdák kezében.

A parcellázásokba a kormánynak is be kellene avatkozni. Csak ott lenne szabad parcellázni, ahol elegendő munkás és kistőkés van. Nem fogadja el a költségvetést.

Az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést. Szünet után

Novák János: Helyesli a miniszternek a többtermelésre vonatkozó, valamint a hidegvérű lovak tenyésztésére vonatkozó terveit. Figyelmébe ajánlja a miniszternek a sertésvész elleni erélyes védekezést. Ezután a kormány birtokpolitikáját bírálta. A tételt nem fogadja el.

Az elnök a vitát félbeszakítja és az ülést két órákor bezárja.

Mit csinál a király?

Lárvirati tudósítás.

Gödöllő, máj. 9.

Gyönyörű, verőfényes tavaszi napsütésben, tegnap kedve kerekedett a királynak, hogy kikocsizik Gödöllő környékére. Az udvari kíséret már készen várta az uralkodót, a fővadász már elfoglalta helyét a bakon, egyszerre lovassági tábornoki köpenyegben megjelent őfelsége, Paár gróf főhadsegéd kíséretében és úgy rendelkezett, hogy a lovakat ki kell fogni, a sétakocsizás elmarad. Negyedóra múlva Pesten már szélteben beszéltek az elmaradt kirándulásról, amelyhez azt a riasztó hírt fűzték, hogy a király hirtelen megbetegedett. Fokozta a riadalmat az, hogy Kerzl dr. a napokban gégefőlobot állapított meg a felségnél és föltétlen nyugalmat ajánlott az uralkodónak. Ma már megállapították, hogy a király betegségéről terjesztett hírek teljesen alaptalanok, őfelségének jól tesz a gödöllői üdülés, az uralkodó kitűnően érzi magát. A gödöllői császári és királyi udvari gazdasági hivatalból Wágner főtisztviselő ezt mondotta:

— Mi nem tudunk arról semmit, hogy ő felsége gyöngéledne vagy megbetegedett volna. Ellenkezőleg, amióta Gödöllőn időzik, kitűnően érzi magát, naponként hosszabb sétát tesz a királyi kastély parkjában.

szobájába és úgy mulatott a szemérmében végségsértett asszonyka zokogó kétségbeesésén.

Háromszor is hazamenekült a kis boldogtalan étlen, szomján, gyalog a szülői házhoz. De a család — a botránytól félve — mindig visszakényszerítette alávaló urához.

Nagyon sajnáltam szegénykét. Hiszen olyan törekeny, gyámoltalan volt. És mikor megint hazaszokott, azzal fenyegetőzött, hogy megöli magát, ha visszaviszik. A szülők — tekintettel még három serdülő leányukra, a világról se akartak elvált asszonyt tartani a háznál — azt a tanácsot adtam neki, hogy menjen föl Budapestre és iratkozzék be valamelyik színésziskolába. Gyönyörű szép, van egy kis hangja és ha csak nem olyan csacsi és ügyetlen, mint egy japáni Buddha-szobor, bizonyosan faragnak belőle színésznőt.

Indítványom váratlan sikert aratott. Az egész familia örömmel egyezett bele. És a szép asszonyka kevés idő múlva, mint sziniiskolai növendék, írta hálálkodó leveleit.

Két évig nem láttam Sáríkat. De nagyon sokat aggódtam miatta, hiszen olyan félenk, gyáva kis jószág volt. Mit csinálhat abban a rengeteg nagy városban szegény kis falusi verebem?

Azután viszontlátam. A haja, az a szép selyem göndör, aranybarna haja — kanárisárgára volt festve. Kartonderék helyett harmineforintos bluz feszült formás termetén és a

Décsy József gödöllői főszolgabíró a király üdüléséről így nyilatkozott:

— A király kitűnően érzi magát Gödöllőn. Amikor megérkezett a fogadtatásnál engem megszólítással jünetett ki, azonnal sajnálatának adott kifejezést, hogy oly hosszú ideig nem kereshette fel kedvenc kastélyát. Ő felsége naponként hosszabb sétát tesz a parkban s a kitűnő levegő jótékony hatással van az egészségére. Tegnap délután a király ki akart kocsizni. Már megtettek minden előkészületet, a hintó a kastély előtt állott, amikor megjelent ő felsége és a borus, kedvezőtlen idő miatt lemondott a tervről, kifogatta a lovakat. A király a zivatar elvonulása után a napsütésben hosszabb sétát tett a parkban.

A király még négy-öt napig a gödöllői kastélyban marad, csak a hét végén, vagy a jövő hét elején jön vissza a budai palotába.

Gödöllő, május 9. Ma reggel — alig világosodott — öt órákor kelt a király. Hét órákor a kastély kápolnájában misét hallgatott, majd az alsó parkban hosszabb sétát tett. Ezek a séták, egyáltalán a gödöllői napok rendkívüli jó hatást gyakorolnak a király kedélyére, amint ezt Kerzl dr. udvari főorvos megállapította. Kedélye sokkal frissebb és élénkebb és az utóbbi napok gyöngéledésének már semmi nyoma nincsen. Ha az idő megengedi, akkor a tegnapi tervezett valkói vadászatot holnap fogják megtartani. A valkói erdőben mindig szeretettel vadászott a király. Udvari körökben nagy örömmel állapítják meg, hogy a felséges urnak rendkívül használ a magyar levegő.

Ő felsége, kitűnő egészségnek örvend, tegnap a rossz időjárás miatt nem kocsizott ki. Ma reggel ő felsége csendes misét hallgatott és utána a parkban sétát tett. Montenuovo herceg főudvarmester ma reggel Bécsbe utazott.

A király valószínűleg három hétig marad Gödöllőn és csak 2-3 nappal Bécsbe utazása előtt megy be Budapestre.

VÁROS ÉS MEGYE.

Közygyűlés előtt. A tanács ma Urbán Iván főispán elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a holnapi közgyűlés tárgysorozatán előforduló ügyekkel és javaslatait elkészítette. Vala-

selyem alsószoknya fölött értékes poplen-köntös suhogott.

Úde, hamvas arcát, mely két esztendő előtt olyan volt, mint a frissen köpült írósvaj, most vastag rizspor réteg fedte és a viselkedése, mely azelőtt szelid és kezes volt, mint a hathetes báránnyaké, most hányivetű, önértékes és kihívónak látszott.

Olyan szomorúan néztem rá, mint néznék a milói Vénuszra, ha otromba kezek modern szűk szoknyával és köcsöggalappal ruháznak föl. Kérdezősködni akartam, hogy ment a sora a nagy városban, de valahogy a torkomon akadott a szó.

Közben a cselédem visszajött a sarki fűszerestől és egy csomó nikkelpénzt helyezett elémbe az asztalra. Sáríka csodálkozva nyul a pénzhez és nevetve csörgeti rózsás markában a tizfilléreseket. Azután önfeledten, szinte magában mormogta: „Másfél esztendeje nem volt a kezemben ilyen apró pénzdaráb.” Soha találóbb és árulóbb szavak nem hangzottak el egy mosoruhában távozott és talpig selyemben visszavért szép asszony ajkáról, mint ezek.

Egy szóval se kérdeztem már Sáríkatól, hogy folyt a sorsa a szörnyű nagy városban. És soha se gyötörtem szívemet az érte való nagy aggodalom miatt.

De Budapestre se küldök soha többé falusi ártatlanságokat!

mennyi tárgyban változatlanul a szakbizottságoknak lapunkban már ismertetett határozatait fogadta el a tanács. A színház bérletének meghosszabbítását jóváhagyó miniszteri leiratot azzal terjeszti be a tanács, hogy a miniszter meghagyásától eltérőleg ne kényszerítse a közgyűlés a szinigazgatót rendőrtiszti ügyeletesek díjazására, mert az e tárgyban alkotott szabályrendelet 9. szakasza szerint az új igazgató köteles az ügyeletes rendőrtisztet díjazni, Szendrey Mihály szerződés újítása pedig csak egy szerződés meghosszabbításnak tekintendő.

Pályázat kiírása a veszthelyi emlékműre.

(Vértanuk maradványainak Aradra szállítása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 9.

A nemzet megbízatásának most már gyorsabb ütemben akar eleget tenni a veszthelyi méltó kegyelet helylyé teremtő bizottság és az ásatások szorgalmas folytatása mellett igen élénken foglalkozik a nemzet hőseinek dicsőségét világgá hirdető emlék megalkotásával is. Ezt a célt szolgálta az az ülés, melyet a törvényhatóság által kiküldött veszthelyi bizottság ma Barabás Béla elnöklésével tartott.

A bizottság tagjai, sajnos, még mindig nem jelentek meg olyan számban, amilyen a reájuk rótt feladatok megoldásához méltó és szükséges lenne de ezért már ma is konstatalható volt, hogy az érdeklődés folytán fokozódik és eleven.

Miután Barabás bejelentette, hogy úgy a IV. mint a VII. hadtestparancsnokának átírata szerint a rendelkezésükre álló haditörvényszéki iratok között a vértanuk kivégzésére vonatkozó adatok nincsenek és hogy most már a hadügyminiszterium levéltárában fog kutattatni, Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő tett jelentést Török Aurél dr. tanár és Kun Bertalan kolozsvári mérnök látogatásáról, a veszthelyen történt tárgyalásokról. Jelentette továbbá, hogy az utóbbinak adatai alapján a már többször említett helyeken tegnap óta tizennyolc ember végeztetését és ha ez sem vezet eredményre, akkor Waschek dr. budawitzi orvos által megjelölt területet is felásatja. Ezt a bizottság tudomásul vette és erről jelentést tesz a tanácsnak, kérve attól a kiadások fedezésére szükséges összegek kiutalását.

Ezután élénk eszmecsere indult meg a veszthelyen állítandó emlékműre kiírandó pályázati felhívás előkészítésének módja felett. Abban egyhangulag megállapodott a bizottság, hogy már eleve ki kell mondani: a művész fantáziájának teljes szabad tér engedendő. A bizottság nem befolyásolja a kérdés művészi megoldását, minden felvetődő eszmét pályázatra bocsát és a pályázat érdekében még azt sem akarja előre kikötni, hogy a veszthely berendezése mennyibe kerülhet. Abban a meggyőződésben, hogy a nemzet vértanuinak szánt emléket hozzájuk és a történelemhez méltóan örökíti meg, azt a reményt táplálja a bizottság, hogy a legmegfelelőbb művészi koncepció költiségeit a nemzet elő is teremti.

A bizottság országos jelentőségű feladatának tudatában igazán dicséretre méltó liberalizmussal félre téve minden kicsinyes szempontot és egyéni hiúságot arra a magas álláspontra helyezkedett, hogy a pályázati feltételek megállapításának előkészítésénél, az ehhez szükséges adatok összegyűjtésénél tovább nem megy, hanem már az első lépések megtételénél is segítségül hívja azokat az erőket, akikről feltételezhető, hogy ilyen világra szóló feladatot megoldásához kellő tapasztalattal, látókörrel

tudással, művészi készséggel rendelkeznek. A veszthely bizottság a maga részéről csak a pályázati felhívás alapjait, legtágabb körvonalait készíti el, de a művészeti irányítást, a megoldáshoz vezető ut kijelölését nem egyedül maga végzi.

Pályadíjakat tűznek ki a legjobb megoldási tervre és hogy az ország legkiválóbb alkotó, művészi elméi foglalkozzanak e magas feladattal, tizezer koronában állapítják meg a legjobb terv készítőjének tiszteletdíját és egyúttal kimondta a bizottság azt is, hogy a pályanyertes művészt a kivitellel is megbízzák.

Elvül tüzték ki azt is, hogy a zsüri országos jellegű legyen és annak tagjait előre megnevezik és hogy abban az Országos képzőművészeti társulat, az Országos mérnök és építész-egylet, egyéb művészi testületek, Arad városa és a tizenhárom bizottság is képviselve legyenek.

A pályázati felhívás előkészítésére Barabás Béla elnöklésével a következő tagokat küldte ki a bizottság: *Fábrý Sándor dr., Keller Izsó, Kovács Vince, Reisinger Sándor, Sármezey Endre, Szántay Lajos, Tabakovits Emil, Varjassy Árpád és Virág Lajos.* Ez a szűkebbkörű bizottság elkészíti a pályázati felhívás vázlatát. Mikor ezzel elkészült, akkor bemutatja a törvényhatóság által kiküldött teljes bizottságnak, melynek azonban csak az a feladata lesz, hogy megkeresse az Országos Képzőművészeti Egyesületet, az Országos Építész- és Mérnök-Egyesületet, továbbá az Építőművészek Szövetségét, végül *Feszty Árpádot*, hogy az előbbieket egy-egy erre kiszemelt tagjukat küldjék el Aradra és hogy *Feszty is* jelenjék meg itt és a már említett szűkebbkörű bizottsággal egyetemben, helyszíni tanulmányok után állapítsák meg a kiírandó pályázati felhívás szövegét és hogy az úgy legyen megszerkesztve, mely kizárja a gyakran előforduló és igen sok művészi alkotás körül lezajló és utólagos nézeteltérésekből származó szó- és tollharokot.

Végül a bizottság ama hősök földi maradványainak Aradra hozatalával foglalkozott, akiknek temetési helye ismeretes és Aradon kívül van. *Varjassy Lajos* polgármester megindította a tárgyalásokat azokkal a családokkal, akik nagyevű halottjukat a tragédia után elvitték Aradról. Ezek eredménnyel végződnek, mert mindenünne megkapja a város az engedélyt a vértanu Aradra hozatalára.

A bizottság úgy határozott, hogy már a közeli hetekben megkezdje az ünnepélyes aktusok között lefolyó szállítást. A bizottság két-három tagját delegálja a szent ereklyék átvételére ama község vagy város előjáróságától vagy képviselőtestületétől ahol a vértanu fekszik. Hiteles okmányok kíséretében történik majd az átvétel és a földi maradványok megfelelő díszes urnába helyeztetve Aradra hozatnak, ahol a veszthelyi emlékmű elkészültéig a város őrizete alatt állanak és megfelelő helyen, lehetőleg a minoriták templomában helyeztetnek el. Az urnákat az aradi fa- és fémipari szakiskola készíti.

SPORT.

+ A MAK. elégtétele. A vasárnapi footballbotrány utójátékául ma az Aradi Atletikai Klub a Magyar Atletikai Klub football igazgatójától a következő táviratot kapta:

Aradi Atletikai Klub Arad.

Csapatunk vasárnapi távolmaradása ügyében már hétfőn vizsgálatot indítottam. Példás elégtételt fog választmányunk nyújtani, addig is bocsánatot kérek a hibások helyett a súlyos kellemetlenségért és felajánlom vagy a kártérítést, vagy az első csapatot a legközelebbi üres

napra, vagy egy erős kombináltat tetszés szerinti határnapra. Dobák MAK. football igazgatója.

A MAK. fenti távirati válasza már is elégtétel az aradi közönségnek. Az AAK. mai választmányi ülése várakozólag vette tudomásul a táviratban foglaltakat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Visontay rajztanár sajtópanasza.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 9.

Mai lapunkban megirtuk, hogy *Sebesy Ferenc* aradi asztalos mestert a nagyvárad esküdtszék fölmentette abban a sajtópörben, a melyet *Visontay Kálmán* volt aradi rajztanár indított ellene.

A fölmentéssel végződött sajtó tárgyalásnak a következő érdekes részletei vannak:

1905 szeptemberében az *Aradi Közlöny*-ben megjelent egy nyíltéri közlemény *Sebesy Ferenc* asztalosmester tollából, a melyben *Visontay Kálmán*ról kellemetlen sorokat írt. Elmondta róla, hogy éjszaka cselédnyokhoz szökik be, hogy már többször megbotozták és hogy „pamacsfestő”. *Visontay Kálmán* beperelte *Sebesyt* és az aradi törvényszék 600 koronára el is ítélte. Az ítéletet megfélembeszték és a tábla már 14 napi fogházra ítélte el *Sebesy Ferencet*. A Kuria az ítéletet megsemmisítette. Kimondta, hogy miután *Visontay Kálmán* közhivatalnok, a pöre az esküdtbíró-ság elé tartozik.

Tegnap tárgyalta a hat éves pört a nagyvárad esküdtbíró-ság *Korn Lajos* elnöklete alatt. A vádlottat *Sugár Jenő dr.*, a főmagánvádlót *Czédly Károly dr.* helyettese, *Kell József dr.* képviseli.

A beidézett tanukat hallgatták ki délelőtt, akik mind a vádlott mellett vallottak. Igazolták azokat az állításokat, amiket *Sebesy Ferenc* írt. Egy tanu sem akadt, aki a *Visontay Kálmán* érdekében vallott volna. Délután a perbeszédre került a sor.

Kell dr. többek között ezeket mondta:

— *Sebesy Ferenc* belegázolt *Visontay* magánéletébe s ezért már az aradi törvényszék is elítélte. De tovább megyek: ezért a nyílttéért a nagyvárad tábla 14 napi fogházra ítélte *Sebesyt*. Azon a tárgyaláson, amelyen elítélték, *Szentkereszthy Zsigmond* báró tábla-elnök elnökölt, róla pedig mindenki tudja, hogy mintaképe az igazságszerető bírónak, aki nem szokott téves ítéleteket hozni. Akit tehát *Szentkereszthy báró* elítélt, arra az esküdték is kimondhatják, hogy bűnös.

Sugár dr. ezt felelte erre:

— Az tény, hogy *Szentkereszthy báró* mintaképe az igazságos bírónak s az is tény, hogy az ő elnöklete alatt a tábla 14 napi fogházra ítélte *Sebesyt*. De ezt az ítéletet a Kuria megsemmisítette, tehát kétségtelen, hogy a tábla és *Szentkereszthy báró* ez alkalommal — tévedett.

Kell dr. azután ezt is felhozta:

— Volt már Nagyváradon egy sajtópöri tárgyalása *Visontay Kálmán*nak, de akkor az ügyvédjén mulott, hogy nem fejeződött be a tárgyalás. Az akkori ügyvédje rosszul és egyáltalában nem volt értesülve a dologról. Nem ismerte az előzetes körülményeket és így nem csoda, hogy a pör nem nyert jó elintézést.

Ez az ügyvéd pedig, akiről *Kell dr.* beszélt *Fráter Pál dr.* volt. Ő képviselte *Visontay Kálmánt*.

A kollegális érzés feltámadt *Sugár Jenő dr.*-ban és az esküdték felé fordulva így szólt:

— Ki kell jelentenem, hogy *Fráter Pál dr.* kollegám igen jól volt értesülve. Ismerte az egész pör anyagát, benfentes volt az egész aradi művész-botrányokban. Minden lehetőséget elkövetett fele érdekében, teljes lelkiismeretességgel kezelte az egész pört és igazán nem rajta mulott, hogy a pör nem fejeződött be legfőnyesebben *Visontay Kálmán*ra nézve.

Az esküdték rövid tanácskozás után nem bűnösnek mondták ki *Sebesy Ferencet*, akit a bíróság a verdikt alapján felmentett.

§ *Uj járásbíró.* Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a hivatalos lap holnapi száma közli *Sommer Nándor* aradi törvényszéki jegyzőnek pécskai járásbíróvá történt kinevezését.

§ *Megtámadott mandátumok.* A Kuria által elrendelt vizsgálat befejezése után a Kuria első választási tanácsa ma tárgyalta újból azt a petíciót, melyet *Szutrély Lipót* munkapárti képviselő, bácsalmási mandátuma ellen nyújtottak be a kisebbségben maradt Just-párti *Hirman Ferenc* hívei. Mivel a peticionálók meghatalmazottja egynek kivételével valamennyi állítását visszavonta, a vizsgálat arra szorítkozott, hogy tett-e a képviselő ígéretet a mélykúti kisgazdáknak arra, hogy ha rá adják szavazatukat, ki fogja jáni számukra az ottani kincstári bérletet. A kihallgatott tizenkilenc tanu közül csak kettő vallotta azt, hogy a képviselő azzal biztatta őket, hogy ha támogatják, megkapják a bérletet. *Tetétleni Armin dr.* védő kérelmére a Kuria kihallgatta a jelenlévő képviselőt, aki eskü alatt azt vallotta, hogy egy küldöttségnek megígérte, hogy utána fog járni, hogy a tinójárási bérletet megkapják, de kölcsönös támogatásról szó sem volt. Megváasztása után el is vezette őket a kultuszminiszterhez, de a bérletből nem lett semmi. Azután a pörbeszédre következtek. A tárgyalás folyik. Ugyancsak az első választási tanácsban ma délben hirdette ki a Kuria határozatát *Sebesy Mihály* elnök a *Jaros Vilmos* munkapárti képviselő, udvardi mandátuma ellen benyújtott petíció dolgában. A Kuria elrendelte a bizonyítást arra nézve, vajjon igaz-e, hogy *Baranyai Géza* választási elnök a záróra kitűzésénél törvényellenesen járt el. A vizsgálatot a Kuria a győri királyi táblát bizta meg.

§ *Az országos ügyvédszövetség megalakítása.* Vasárnap e hó 7-én tartotta meg alakuló közgyűlését Budapesten az országos ügyvédszövetség. Az aradi ügyvédek az alakuló gyűlésen *Schütz Henrik dr.* és *Rácz Sándor dr.* képviselték. *Szivák Imre* budapesti ügyvédi kamarai elnök vezetése alatt megválasztották a szövetség tisztikarát is. Az igazgatóság vidéki tagjai sorába Aradról *Reisinger Ferenc dr.*-t választották meg.

§ *Rágalmazó röplát.* *Budapestről* jelentik Tíz éven keresztül négy büntető följelentést is tettek *Wohl Aladár dr.* ellen, azok az örökösök, a kiket *Wohl Herman*, a losonci nábob, mellőzött végrendeletében. A büntető följelentések, mint ismeretes, teljesen tisztázták *Wohl Aladár dr.*-t. Ugyanabban az időben azonban *Fráter Sámuel dr.* rimaszombati ügyvéd, a mellőzött örökösök egyike, rendes pört indított százötven koronáért *Wohl Aladár dr.* ellen. Az ügyvéd pöriratában élesen megtámadta *Wohl Herman* ügyvédjét, *Friedvalszky Sándor dr.*-t, a kit a sértések egész özönével illetett. A sértésekért és rágalmakért *Friedvalszky Sándor dr.* följelentette *Fráter Sámuel*-t, a kit a budapesti büntető járásbíró-ság száz koronafő- és kétszáz korona mellékbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője, valamint a panaszos képviselője is föllebezést jelentett be. Ma tár-

gyalta ezt az ügyet másodfokon a büntetőbíróvályás főlebbviteli tanácsa Bakonyi Kálmán dr. táblabíró elnöklésével. A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét jóváhagyta. A vádlott ügyvéd a bűnösség kimondása miatt az ítélet ellen semmisségi panasszal élt.

§ **Nikolics Döme sajtópöre.** A nagyváradi esküdtsek előtt ma lett volna a tárgyalása annak a sajtópörnek, amint Szabó Béla ujszentannai polgári iskolai igazgató tett *Nikolics Döme* aradi ügyvéd ellen rágalmazás címén. A pör előzményei négy évre húzódnak vissza. Még 1907-ben az ujszentannai tanítók Eötvös Mihály, Molnár Ödön, Lulay Mihály és Hencz Mátyás élesen összekülönböztek az igazgatójukkal, Szabó Bélával. A tanítók panaszt emeltek a minisztériumban és a tanfelügyelőségnek és azt állították, hogy az igazgató anyagilag megrovíditja őket stb. Az ügyből rágalmazási pör is keletkezett. *Nikolics Döme*, aki a tanítóknak a járásbírószágon lefolyt rágalmazási perben a tanítók védője volt, a főtárgyaláson azt az indítványt tette, hogy a bíróság vizsgálta meg Szabó Béla elméleti állapotát, mert az igazgató egy beadványban maga is elismeri nagyfokú idegességét és mert Szabó vagy nagyzási hóbortban, vagy üldözési mániában szenved. Egyben pedig az ügyvéd az ügy akkori állását az *Aradi Híradó* című lapban ismertette. A megindított fegyelmi eljárásoknak az lett a vége, hogy az igazgatót felmentették, a tanítókat azonban 50-50 korona bírságra ítélték. Erre aztán Szabó Béla igazgató *Nikolics Döme* nének az *Aradi Híradó*ban megjelent cikke miatt rágalmazás címén sajtópört indított. A nagyváradi esküdtseken ma lett volna ez ügyben a főtárgyalás, de a felek békésen intézték el a pört, amennyiben Szabó a főljelentését a tárgyalás megnyitásakor visszavonta.

§ **Vizsgálat egy csődügyben.** Az aradi királyi ügyészség megkeresésére a rendőrség nyomozást indított egy ismert és nemrég jelentékeny passzívával csödbe jutott aradi kereskedő ellen hamis bukás gyanúja miatt. A kereskedő egyik hitelezője tette meg a főljelentést és ez alapon indult meg a nyomozás, amely különben hivatalból is megindult volna, minthogy az minden csődügyben szokásos. Hogy a főljelentésnek van-e komoly alapja, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

VIDÉK.

A borossebesi munkáspénztár áthelyezése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 9.

A borossebesi kerületi munkáspénztár a minap tartotta meg évi közgyűlését, amely egy csöppet sem volt mondható eszementes lefolyásnak. A gyűlés folyamán két ízben is támadt hatalmas vihar, amelyet az elnök csak nagy nehezen tudott lecsendesíteni.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Bienenstock Jakab elnök nyitotta meg a közgyűlést. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés rövid vita után elfogadta s a felmentvényt megadta.

Kohn Lajos felszólalása következtében keletkeztek az első viharos jelenetek. *Kohn* ugyanis éles támadást intézett a pénztár vezetősége ellen, s annak működését kritizálta.

Az ügyvezető igazgató reflektált a vádakra.

Kohn Lipót a megjelentek zajos tiltakozása közben újra felszólt és megismételte vádjait.

Nagy Sándor igazgatósági tag a vezetőség működését védi s konstata, hogy az igazgatóság emberfeletti munkát végzett, hogy a régi vezetőség sok mulasztását valamiképpen helyrehozta.

A közgyűlés ezután elvetette *Kohn* amaz indítványát, hogy a vezetőségnek bizalmatlanságot szavazzanak.

A tulajdonképeni vihar a pénztár székhelyének kérdésénél tört ki. Ugyanis a pénztári tagok nagyrésze akciót indított, hogy a pénztár Pankotára vagy Világosra helyeztessék át.

Bienenstock elnök azt javasolta, hogy e kérdést vegyék le a napirendről. *Nagy Sándor* ellenben az áthelyezés mellett szólt. A közgyűlési terem darázsfaszekhez vált ekkor hasonlón. Az egyik párt ellenezte, a másik helyeselte az áthelyezést. A zaj olyannyira növekedett, hogy a tárgyalás is megakadt jó időre. A zaj ezután mindig feljult minden egyes felszólalásnál; hol az egyik, hol a másik párt tiltakozott vagy helyeselt, aszerint, amint a felszólalás az áthelyezés ellen vagy mellett szólt. *Szentendrey* Béla az áthelyezés előnyeit fejtegette, *Kohn* Lipót az áthelyezés ellen beszélt meg-megújuló viharos jelenetek közepette.

A zaj lecsendesültével a közgyűlés nagy többséggel elhatározta, hogy a pénztár székhelyének akár Pankotára, akár Világosra való áthelyezése érdekében felir az állami munkásbiztosító hivatalhoz. Több lényegtelen ügy lefolyása után a közgyűlés véget ért.

Eltűnt aradi diák.

— Nyomozás egy aradmegyei földbirtokos fia után. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 9.

Rejtélyes körülmények között tűnt el tegnap este egy aradi diák, a kereskedelmi iskola egyik növendéke, aki előkelő aradmegyei földbirtokos fia. A szokásos délutáni séta után nem tért vissza az internátusba, ahol lakott és ma késő éjjelig sincs semmi nyoma. Hozzá tartozói és a rendőrség egész nap kutattak utána, de eredmény nélkül. A fiut sem Aradon, sem Ujszentannán, ahol szülei laknak, meg nem találták, de arra sincsen nyom, hogy vonaton máshova szökhett volna. Rejtélyesebbé teszi még a dolgot, hogy az eltűnésnek semmi magyarázható oka nincs. A diák komoly fiu volt, nem tanult rosszul, tanárai megvoltak vele elégedve és pénze is volt bőven. Hozzá tartozói és tanártársai a legnagyobb aggodalommal néznek a fejlemények elé.

A titokzatos eltűnés részletei ezek:

Az aradi felső kereskedelmi iskola alsó osztályának növendéke *Hönigesz* Dezső, *Hönigesz* Keresztély ujszentannai földbirtokos és szőlőtulajdonos tizenöt éves fia. A fiu a kereskedelmi iskola internátusában lakott. Komoly, zárkózott természetű volt, kötelességét ha nem is kitűnően, de elvégezte úgy, hogy tanárai meg voltak vele elégedve. Magaviselete ellen kifogás soha nem merült fel.

Az internátus növendékei minden délután öt órakor másfél órai sétára mennek. Így volt ez tegnap is. *Hönigesz* két diaktársával, ujszentannai fiukkal távozott, azonban nem tért vissza az intézetbe. Mikor *Kepes* Ármán tanár, az internátus vezetője fél hétkor ugynevezett riportot tartott, *Hönigesz* nem látta. Azonban ez nem nyugtalanította, mert máskor is megtörtént, hogy a diák Aradon lakó bátyjánál, *Hönigesz* Nándor; nagyvállalkozónál, töltötte az estét és csak vacsora után jött vissza. A vezető tanár azt hitte, hogy ez az eset fo-

rog fenn most is és a fiu fél kilenore, amikor az intézet növendékei nyugalomra térnek, biztosan jelentkezni fog.

Azonban nem így történt. *Hönigesz* Dezső sem fél kilenkor, sem később nem jött meg. Rosszat azonban most sem sejtettek, azt hitték, hogy az éjjelt is bátyjával tölti. Mikor azonban reggel hétkor sem jelentkezett a diák, *Kepes* tanár jelentést tett az esetről *Somogyi* Gyula igazgatónak, aki elküldött *Hönigesz* Nándorhoz és tudakozódott a fiu felől. Legnagyobb meglepetésükre *Hönigesz* azt válaszolta, hogy a fiu nála nem járt és két nap óta nem látta.

Ezzel teljes lett a bizonytalanság. Az igazgató ekkor a fiu osztálytársaihoz fordult felvilágosításért, elsősorban azokhoz, akikkel sétálni ment. A két diák azt a felvilágosítást adta, hogy *Hönigesz* őket, — akik este hétkor hazautaztak Ujszentannára, kikísérte az állomásra és azt mondta, hogy egy *Rauchbauer* nevű barátját várja Budapestről; az indóházánál. Azóta nem látták, de azt hiszik, hogy *Hönigesz* szüleinek világosi szállójába utazott. A fiu ugyanis már többször megtette, hogy szó nélkül elutazott és egy csomó regényt vitt magával. Nagyon szeretett regényeket, különösen utazási regényeket olvasni. Gyakran órák hosszat ült elmélyedve a könyvek mellett és ilyenkor se látott, se hallott.

Hönigesz Nándor ma délelőtt kiutazott Ujszentannára, *Somogyi* igazgató pedig jelentést tett a rendőrségen. A detektívek egész nap keresték a városban, de csak annyit tudtak megállapítani, hogy tegnap este nyolckor egy barátjával a városligeti vendéglőben megvacsorázott, utána pedig a Béla-téri cirkuszba ment. Itt egy pincér ismerte fel, aki már többször kiszolgált. *Hönigesz* Nándor délután érkezett vissza Aradra, szintén eredmény nélkül. A fiut sem Ujszentannán, sem Világoson nem látták. Táviratoztak Szegedre is, ahol a fiu bátyja gimnáziumba jár, de onnan sem érkezett kedvező híradás.

Hönigesz hozzátartozói most a legnagyobb bizonytalanságban várják a fejleményeket és ezúton is kérnek mindenkit, aki a fiu felől valamit tud, hogy vezesse nyomra őket.

Somogyi Gyula dr. a kereskedelmi iskola igazgatója ezeket mondta az esetről:

— *Hönigesz* eltűnése nagyon meglepett bennünket. Tegnap még nem gyanítottunk rosszat, mert máskor is előfordult, hogy bátyjánál töltötte az estét. Nem tudom elképzelni mi lehet az oka az eltűnésnek. A fiu elég jól tanult, magaviselete ellen kifogás nem volt, pénze volt bőségesen. Az első pillanatban arra gondoltam, hogy talán ellumpolta azt a pénzt, amelyet szüleitől kapott az internátusi költségekre, de kiderült, hogy ez a feltevés nem állhatja meg a helyét. Szerelmes sem volt a fiu, ez iránt is érdeklődtem. Jelentést tettem a rendőrségen, de ez ideig még nincs semmi nyom.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre május 10-én szerda este 9 órakor a kör helyiségében választmányi ülést tart. *Tedeschi* Viktor.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

Majláth püspök és a református fiu.

— „Jóvá tesszük, amit a sors vétett.” —

Távirati tudósítás.

Kolozsvár, máj. 9:

Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök vasárnap Kolozsváron tartózkodott és ott a katolikus hívek körében a bérmálást végezte. A püspök kolozsvári bérmautjának most egy érdekes epizódjáról értesít bennünket kolozsvári tudósítónk.

A Mátyás király-téri templomban végzett bérmálás után Majláth püspök a katolikus plébániára ment. Itt egy szegény asszony, Bürger Antalné járult eléje és siránkozó hangon kérte a püspököt, hogy jöjjön el hozzájuk, bérmálja meg a nevelt fiát, aki nagyon vágyódik a lelki megerősítés után, de nem mehetett el a templomba, mert súlyos beteg.

A püspök engedett a kérésnek, kiment Bürgernéhez, akinél Balinszky László 18 éves tüdővésztes nyomorék fiut találta ágyban fekvő. Majláth a beteget meggyóntatta, majd meg is bérmálta a beteget, aki néhány nappal előbb már az utolsó kenetet is felvette.

A vallásos aktus végeztével a püspök elhagyta a haldokló szobáját.

Az udvaron azután az egyházfő rövid beszélgetésbe fogott Bürgernével. Kikérdezte a házbeliokról. Az asszony sok mindent mesélt. Egyszerre csak felemlítette a püspöknek, hogy lakik ott az udvaron egy asszony, aki katolikus létére fiát református szellemben nevelteti.

Majláth gróf püspök Bürgernével nyomban az asszony, özv. Simonné, színházi ruhatárosnő lakásába vezettette magát. A kicsiny lakásban az özvegyen kívül csak a 10 éves Elemér fia volt benn.

Az egyházfő leült az egyik nádfonatu székre és vallatóra fogta az asszonyt, hogy keresztény létére mért nevelteti a fiát kálvinista szellemben. Az özvegy nem annyira hozszoadalmasan, mint inkább a legnagyobb szenvedéssel mesélte el a tragédiáját.

Elmondta Simonné, hogy mintegy öt évvel ezelőtt a férje, ki az egyetem jogi karán volt hivatalnok, hogy, hogynem, de elvesztette az állását. Nehéz sors jutott osztályrészükül. Közül egy fél éven keresztül futkosott a férj állás után, de pusztán ígéretknél egyebet sehol sem kapott. Egyszerre csak arról értesültek, hogy a városi árvaszéknél megüresedett egy állás.

Erre Simonné, hogy protekciót szerezzen, felment a katolikus plébániára s ott magát a plébánost kérte meg, hogy férjét pártfogolja. Ez azonban megtagadta pártfogását azzal az indokolással, hogy nem jár eleget gyóntni.

Ez a csapás annyira lesújtotta a szerencsétlen Simont, hogy kétségbeesésében kiakarta irtani a családját. Sirva könyörgött a feleségnek, hogy egyezzen bele a változhatatlanba. Engedje, hogy ő — a férj — előbb a feleségét, azután a fiát s végül pedig önmagát agyonlője. A gyermeke életét aggódva féltő anya erre a fiával együtt az egyik testvére házába menekült. Ott töltött két napot. A második napon azután arra a borzalmas katasztrófára kellett visszatérnie a lakásába, hogy a férje öngyilkossá lett.

— Ott . . . ott a férjem holtteste előtt, — fejezte be Simonné a tragédiáját — ott dőlt meg a bizalmam, a hitem, a katolikus vallásban. Nem segítettek rajtunk, hát ezért nevelttem a fiamat kálvinista szellemben.

Egyre fokozódó érdeklődéssel és mély megilletődéssel hallgatta végig Majlát gróf az élet kegyetlen és rettenetes regényét. Közben

pedig magához ölelte a szerencsétlen, apátlan Simon Elemért és szeretettel simogatta az arcát.

— Jóvá tesszük mindent — mondta azután a püspök. — Amit az apa ellen vétett a sors, jóvá teszi a fiuban az ember. Te szegény árva! Te az én fiam leszel! Én fogok rólad gondoskodni. Én teszem boldoggá a jövődet. Mi akarsz lenni édes fiam?

— Református pap — volt a fiu egyszerű felelete.

Az egyházfő egy pillanatra elgondolkozott. De azután végtelen szeretettel magához ölelte az ártatlan gyermeket. Megesőkölt a szatán elhagyta a házat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szerda: Anatol, színmű. Göthné Kortész Ella és Göth Sándor vendégfelleptével. (C. bérletszűnet.)

Góthék vendéjátéka.

— Anatol. —

(Vigjáték 5 képben. Irtó: Schnitzler Artur. Fordította: Biró Lajos. Bemutató előadás.)

A legnépszerűbb és a legkitűnőbb művészpár vizionlátásának öröme orcheszteres ház. Góthék több hónap után ismét itt vannak és az aradi publikumnak ismét magasabb művészetben van része. Mindjárt a debütális estéjén premiérral kedveskednek. Előadják Schnitzlernek, a kitűnő bécsi írónak egyik legszemesebb vigjátékát *Anatolt*. Ezt a briliáns vázlat-sorozatot, mely öt képben komprimálva mutatja be egy vívő egész életét. A diadalmas Reigen szerzője mesteri kozériával boncolgatja egy örökös kalandokban, futó liczonokban utazó világfi egész historikumát. Minden rendű és rangú viszonyának pszichológiáját, kezdetét, végét, itt ott semmitmondó átmeneti időszakát. Csupa ismert típus, de a szenális analitikus szemüvegén keresztül nézve. Csupa hangulat, de átszöve valami rezignált maliciával, soha semmit sem komolyan véve, esetek, amelyekről érdemes eszegegni, de nem számítanak. Szerelem, szerelem napról napra, mindig mással, sohasem egyformán, kaleidoszkopszerű változatban, szerelem a szerelemért, csak a tárgya változik. Ez Schnitzler Anatolja. Sziporkázó ötletek káprázatos egymásutánja kapja meg a hallgatót és Góth utóérhetetlen művészetében ezek az ötletek fellillanyoznak, gyujtanak és lelkesedésbe viszik az embert. Góth Anatolja hangulatba ringat, megkacagtat, elbájol, magával ragad mindenkit és fényes diadalt hoz Schnitzlernek, Anatolnak, protuereinek és Szenárynek. Csupa derű áradt szét a nézőtőren Göth Sándor fenomenális játéka nyomán. Típus, kihívás tíz darabra is elegendő volt. Anatol különben is gondos, szép előadásban került színre. Göthné egy kis hisztérika szerepében brillirozott és ragadta el a hálás publikumot. A darab másik férfi szerepét Maxot, Beregi Sándor adta kiváló tehetségének megfelelő művészettel. Természetes szellemessége lelket, életet adott a kedves szerepnek. Az óvációkból neki is bőségesen juttatott a közönség. Nagy sikere volt Novák Irénnek Annie szerepében. Harmath Józsa, Vendrey Vilma és Zalay Margit járultak még a sikerhez. H. G.

* A Katolikus Kör estélye. Az Aradi Autonóm Katolikus Kör 1911. május hó 13 án este fél 9 órakor, saját helyiségében (Széchenyi-utca 3.) táncszállal egybekötött műsoros estélyt rendez, amelynek műsora a következő: 1. Chofin:

Scherzó. Zongorán előadja Leitner Paula. 2. Beethoven: Isten dicsősége. Férfikar. 3. Zivuska: Induló hajók. Melodráma. Szavalja Hendl Béla. Zongorán kíséri Fischer Ernő. 4. A nátha Tré-fás dialog. Személyek: Erzsébet — Vertán Margit, Sárny — Aknay Kató. 5. Svendsen: Romanó. Hegedűn játsza Szentiványi Stefi. Zongorán kíséri Leitner Paula. 6. A nagy nap elő-előstéjén. Monolog. Előadja Balla Irén. 7. Kuplák és aktuális strófák. Énekli Dolga Imre. 8. Elseje. Vigjáték. Személyek: A feleség — Bittó Ilonka. A férj — Polgár Gy. Ödön dr.

* Finn matiné a színházban. Megirtuk, hogy az Orsz. Magyar Iskolaegyesület aradi fiókjának elnöksége délutáni helyárad mellett a nyári szinkörben vasárnap délelőtt finn matiné rendez. Az Iskolaegyesület e matinéval nemcsak igen szép irodalmi és művészeti értékű előadást nyújt, hanem Arad két kiválóságának Fábrián Gábornak és Csiky Cergelynek is emléket szentel azzal, hogy a befolyó jövedelem egy részét azok szobrai javára juttatja. Az előadásban az iskolák tanulói testületileg is részt vehetnek s az elnökség ezután is felkéri az iskolák vezetőit, hogy ebbeli szándékukat idejében jelentsék be a városi gazdasági hivatalban Lócs Rezső tanácsnok, egyesületi elnöknek.

* Bábszínház Budapesten. Fiatal írónk és iparművészeink közül többen szövetkeztek, hogy a müncheni világhírű bábszínház mintájára megszínálják Budapesten az első magyar művészi marionett-színházat. Az új marionett-színház darabjait nagy színházaink szerzői fogják írni, festőink tervezik majd a díszleteket és szobrászaink faragják meg a színészeket. Külön előadásokat tartanak tündérmesékkel gyermekek számára és külön improvizált, a napi eseményeket perszifláló előadásokat a felnőtteknek. A nyár folyamán megkezdik a próbákat s az ős végén lépnek a nyilvánosság elé, amelynek számára már készül is két darab, az egyik „Toldi Miklós”, a másik „Tudós professzor Hatvani” címen. Mind a kettőt Márkus László, a Magyar Színház jeles rendezője írja, a kizáró zenét pedig Lavotta Rezső komponálja.

* Heltai kabaréja. Egy hét múlva nyitja meg Heltai Jenő nagy érdeklődéssel várt kabaréját. Egészen újszerű, hogy kabaré igazgató olyan műsort adjon, mint Heltai. Előleges jelentésében gyönyörű programot ígér, amelynek betartása előreláthatólag fényes erkölcsi és anyagi sikert hoz az új kabaré igazgatónak. A Modern Színház már most is sok híve van, egymásután kapja a kabaré vezetősége az előjegyzéseket. Paszpartukat és kedvezményes jegyeket Ingusz könyvkereskedőnél és Bruckner Lajos titkárnál lehet kapni.

* A Slaviansky hangverseny. Slaviansky Margareta d'Agreneff daltársulatának világhírű művészi körutjáról — kivétel nélkül — a legnagyobb elragadtatással emlékeznek meg a világlapok. A fejedelmi megjelenésű Slaviansky Margit hírneves atyjának nemcsak talentumát örökölte, hanem örökölt erélyt, pompás hangot, kitartást és határtalan ambíciót is, amelynek eredményeként kitűnően szervezett daltársulattal ismételtelen sikerült és sikerül neki meghódítani a művelt világot. Slavianskyék dalművésze a tökéletesség színvonalán áll és így érhető, ha az aradi művelt közönség nem kíváncsiságból, hanem lelki szükségéből újból és újból gyönyörködni óhajt Slavianskyék világhírű dalművészetében. Az e hó 21-iki hangverseny iránt megnyilvánuló érdeklődésből azt következtetjük, hogy a jeles orosz daltársulat fényes erkölcsi és anyagi diadalt fog aratni. Jegyek előre válthatók ifj. Klein Mór könyvtár cég-nél. 6921

* **A Babuska** — délután. Fall Leó pompás operettje, a Babuska, amely nagy sikert aratott, vasárnap délután utoljára kerül színre ebben az idényben mérsékelt helyárok mellett.

* **Góthék** — az Arcképen. Az aradi színház illusztris vendégei: *Góthné-Kertész Ella* és *Góth Sándor* csütörtökön és pénteken *Földes Imrének*, a Császár katonái és a Hivatalnok urak szerzőjének legújabb darabjában, *Az arckép*-ben lépnek fel. A darab, amely a vidéken már mindenütt színre került, Aradon a Góth-pár miatt maradt a szezon végére. Az arcképben a Góth-páron kívül résztvesz az egész vigjátéki személyzet.

* **Éljen a király!** Szombaton és vasárnapon két darabban lép fel a Góth-pár. Az egyik darab címe *Éljen a király!* amely egész estét tölt be. A Góth-pár kedvez az aradi közönségnek, amikor az *Éljen a király!* előtt eljátsza a *Nemere káromkodik* című finom, szellemes párjelenetet, amelyet franciából *Pierre Berton* után *Góth Sándor* írt. Az *Éljen a király!*-ban az egész társulat játszik.

* **Mozgófényképszenczációk a Nyári Színházban.** Szendrey színigazgató asztalán két részről aláírt szerződés fekszik, amely kötelezi a híres francia *Pathé mozgófénykép-vállalatot*, hogy az aradi Nyári Színház részére az attrakciós előadások tartama alatt teljesen eredeti, még sehol be nem mutatott ugynevezett „sláger-képeket” köteles szállítani. A mozgófényképek, amelyek a Nyári Színházban kerülnek először bemutatásra kivétel nélkül gyönyörű, nagyszabású produkciókból fognak állani. A képek cselekménye változatosan van összeválogatva a legcsodásabb tájakról készült természetutáni felvételekből, sikamlós drámákból s a legpompásabb bohózatokból. Minden előadáson a nagyszabású artista-mutatványokon kívül 1200 méter ilyen elsőrangú mozgófényképet mutatnak majd be a Nyári Színházban.

* **Az Apolló-színház a nagyközönséghez.** Az Apolló-színház igazgatósága ezúton kéri a közönség szíves elnézését azért, hogy szerdai előadásának műsoráról levette „A tüzes vér.” Mielőtt a kép filmtekerését feladta a kölcsönzövállalat megegyeztetve lepróbálta, hogy a hibákat kireparálja s e közben sajnálatos s az Apolló-színházra nézve kellemetlen baleset történt. A gép lámpájából kipattanó szikrákból tüzet fogott a film s csaknem teljesen megsemmisült. A kölcsönző vállalatnak más példány nem áll rendelkezésére s így az Apolló-színházzal való szerződéses kötelezettségét nem teljesíthette. Az Apolló-színház, hogy a hibáján kívül történt műsorváltozást rekompenzálja, nyomban intézkedett, hogy a kinematográfia másik legcsodásabb alkotását, a híres „Don Juan szerelme” című legendát megkapja. A Don Juan szerelmét, amely minden tekintetben vetélkedik a tüzes vérről, csütörtökön mutatja be először az Apolló-színház. 177

* **A tüzes vér.** Az Uránia színház kolosszális sikerű ujdonságának A tüzes vérnek realiztikus tárgya olyan igaz, ha nem is mindennapos életjelenség, hogy lebilincselő érdeklődésünket kelti fel a darab minden egyes jelenete maga az élet. Tekintettel a kép mélységesen realiztikus tárgyára az Uránia igazgatósága gondosan ügyel arra, hogy a gyermekek ne nézhessék meg a képet. A tüzes vér előadásai délután öt órakor kezdődnek. 175

* **A Maros, Sztrigy és Zsil völgyében.** Megírtuk, hogy az aradi Uránia színházban e hó 12-én (pénteken) este fél kilenc órakor igen tanulságos és érdekes bemutató előadás lesz. Zaráy Jenő tanárnak és Balassa Ernő magy. államvasuti ellenőrnek darabját, a Maros Sztrigy és Zsil völgyét mutatják be. Az állóképeket Balassa Ernő készítette eredeti fénykép felvételek után s mind a 65 kép művészi, színes kivitelű. Előadás közben több mozgóképet is adnak. Az előadásra való belépő díjakra nézve az a megállapodás történt, hogy a széksorok ára egy korona, míg a többi helyeké 50 fillér. Jegyek elővételben már most kaphatók a szer-

zőknél, míg az Uránia színház pénztáránál ezeket csütörtökön és pénteken szalgáltatják ki. 175

Minden poklokon keresztül.

— **Sárközy és Zichyék egy hajón.** —

Távíráti tudósítás.

Budapest, május 9.

Az a kinos affér, amely egy pár váltóblankettán kezdődött és a Nemzeti kaszinó becsületbírósa előtt érte el a csattanóját, amikor *Sárközy István* császári és királyi kamarást a kaszinó választmánya — *Zichy gróf* panaszára — kigolyózta tagjai közül; ugylátszik, még nem érkezett el a befejezéséhez. Voltak ugyan a kinos afférnak már a becsületbírósaági határozat óta is érdekes epizódjai, mint a Royal-orfeumbeli jelenet, ahol szemtől-szemben állottak egymással az ádáz ellenfelek és csak a rendőrség közbelépése akadályozta meg a nagyobb botrány kifejlődését, de egyik sem volt még annyira érdekes és regényiró tollára annyira méltó, mint amelyikről az alábbi levél szól:

Mindenki tudja, hogy a Zichy—Sárközy-affér előzményei azok a váltók voltak, amelyeket gróf Zichy Istvánné, született Péchy Margit írt alá Sárközy Istvánnak. Ez a kétszázötvenezer koronára rugó váltózsiró tette a régi jó barátokat ádáz ellenfelekké s ez okozta, hogy a grófnét szanatóriumba vitték, Sárközy Istvánt pedig a sokak által irigyelt gavallért kigolyózták a kaszinóból. A kigolyozás után Zichy gróf kihozta a feleségét a drezdai szanatóriumából, mert azt hitte, hogy a becsületétől állítólag már megfosztott Sárközy nem állhat többé utjukba, de Sárközy István nem vette komolyan a kaszinó határozatát és ott, a Royal-orfeumbeli kinos találkozás alkalmával kijelentette Zichy grófnak:

— Ön nem fog olyan könnyen megszabadulni tőlem. Üldözni fogom önt, minden poklon keresztül még életem árán is!

A regényírók sokszor állítanak bennünket olyan jelenetek elé, amelyekről azt mondjuk, hogy ez szinte lehetetlenség. Ám a leghihetlenebb publikumot is megcáfolja az itt következő levél, amelyet egyik olvasónője intézett egy fővárosi lap szerkesztőjéhez. Szól pedig a Zichy—Sárközy-affér legújabb fejezetéről szóló dokumentum a következőképen:

Gibraltár, a Saxonia fődélzetén, ápr. 28. Kedves Szerkesztő ur! Odahaza voltam még, amikor a Sárközy—Zichy- eset történt és ábrándos lelkemmel nagyon is felfogtam ennek a kinos dolognak összes frázisait. Még sem alakult ki bennem határozott vélemény e kinos ügyet illetőleg és már el is feledtem volna, ha itt a tengeren, a saját szememmel nem látom regénybe illő folytatását.

Ha úgy kezdem, hogy a bátyám látogatására Newyorkba utazom, Fiumében szállottam e hó 22-én a Saxonia hajóra, amely a Cunard társaságé. Én másodosztályu utas vagyok és sokat irhatnék arról, hogy milyen rossz kosztunk van itt — bár egyébként a tisztaság ellen nem lehet semmi kifogásunk — de 362 fedélközi, 42 másodosztályu és mégis egyébről akarok írni, hogy egyetlen elsőosztályu utas volt a hajónkon, amikor elindultunk.

Tetszik tudni, bennünket, leányokat már csak az egy elsőosztályu utas érdekelt: ez a nem magastermetű, kissé köpcös fiatalember, aki senkivel sem állott szóba, csak a hajó kapitányával, Thomas urral meg az angol doktorral; mert itt éper-négy doktorral megyünk, akik között van egy magyar is.

Április 26-án Nápolyban kötöttünk horgonyt. Itt egy fiatal pár szállt a hajóra, akiről mindjárt megtudtuk, hogy Zichy István gróf és a felesége. Ők is az első osztályon utaztak, ahová kivülök még négy első osztályu utas szállott föl s így a Fiumétől velünk együtt utazott első osztályuak heten voltak.

A Fiumében felszállott titokzatos ur ettől fogva még ritkábban mutatkozott és mindig csak akkor, ha gróf Zichyné is ott volt vagy a fedélzeten, vagy az étteremben. A gróf ur és az ismeretlen ur között volt egy pár kinos jelenet, de a kapitány mindig elsimitotta a dolgot. Ekkor tudtuk csak meg, hogy a titokzatos első osztályu utas Sárközy István, aki magán-detektívje útján megtudta, hogy Zichyék Nápolyban szállanak a Saxionára és 6 már Fiumében erre a hajóra ült föl.

Sokat tárgyalt ezután a gróf a kapitánnyal. Ugy látszik, azt akarta elkerülni, hogy Sárközy megtudja, hogy ők hol szállanak ki, de mi utasok láttuk, hogy Sárközy egy negyedórával azután, hogy a gróti pár elhagyta a Saxionát Gibraltárban, szintén kihajózott.

Többet nem irhatok most, mert indulunk nemsokára és azt akarom, hogy még innen elmenjen a levél. Nemsokára az Atlanti oceanon leszünk. Régi tisztelője Sch. Szidónia.

„Meghalt János főherceg,” mondja a bécsi főudvarmesteri bíróság.

— **Orth Jánost holtá nyilvánították.** —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, május 9.

Hónapok óta folyó vizsgálatnak az eredménye az a határozat, amelyet ma hirdettek ki Bécsben Orth János holtá nyilvánítása ügyében.

Megírtuk, hogy e hónap 6-án *Seidl János* lovag, a bécsi legfőbb törvényszék bírójának elnöke alatt a főudvarmesteri hivatal bírói tanácsa titkos ülésben foglalkozott Orth János halottá nyilvánításának ügyével; a határozatot, amelyet tudvalevőleg *József Ferdinánd főherceg*, illetve *Bachrach* kormánytanácsos és *Telecsér* lovag, Orth János gondnokának kérelmére hoztak meg, — ma nyilvánosan hirdették ki.

A főudvarmesteri bíróság bizonyítottan veszi, hogy az 1852. novemberében született *János Szalvátor főherceg*, aki magát önkényesen Orth Jánosnak nevezte el, 1890. július 20-án meghalt. — Megdönthetlenül bebizonyult az, hogy Orth János az 1899. évi július 20. napot nem élte túl s ez halála napjának tekinthető és ezért Telecsér Lipótot hivatalosan fölmentik Orth János gondnoksági ügyének intézése alól.

A határozat indokai ezek:

1. A bíróság bebizonyítottan tekintette, hogy Orth Jánost 1890. június 12-én látták utoljára, amikor a *Szent Margit* hajón megindult *Port alá Patról* (Délamerika), hogy *Walparesó*-ba menjen.

2. Bebizonyított dolog, hogy a *Szent Margit* hajó az uton elmerült.

3. Nem lehet okot találni arra, hogy Orth János, ha élne, miért ne jelentkezett volna már eddig.

4. A legszélesebb körű nyomozás indult meg Orth János után és ha életben maradt volna, ez a nyomozás okvetlenül földerítette volna tartózkodási helyét.

5. Orth János egyáltalán nem akarta titokban tartani utazásának célját, amikor *Walparesó* felé a hajójával megindult. Ezt a körülményt is igazolja, hogy amikor elindult,

bécsi ügyvédjének azt írta, hogy további küldeményeit, vagy leveleit Walparesóba intézze, mert ezután ott akar lakni.

6. Olyan ember, mint Orth János, aki annyi tetterővel bír, nem bír remete módjára élni évtizedekig és ha élne, föltétlenül jelt adott volna magáról. Azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy a főherceget ebben, vagy abban a városban valaki látta volna, nem egyebek, mint a fantázia szülöttei.

7. Teljes bizonyossággal megállapítható tehát, hogy az a nagy vihar, amely 1890. július 20-án a tengeren kitört, elpusztította a Szent Margitot és a rajta utazó Orth Jánost is.

A határozat következtében Orth János vagyona József Ferdinánd főherceg birtokába jut.

HIREK.

— Védik a trónörököszt. *Belgrádból* jelentik nekünk: *Ferenc Fvrenc Ferdinánd* királyi herceg zimonyi tartózkodása alkalmából a hatóságok rendkívüli bizossági intézkedéseket tettek. Zimonyban tegnapelőtt *letartóztattak* két gyanus embert, a kiknek kilétét még nem tudták megállapítani. A szerb határ felé eső egész területet katonaság és csendőrség elzárta.

— Az olasz király a római magyar kiállításról. Rómából jelentik: Az olasz király szombaton délután a *Kvirinál* kertjében fogadta a sajtó-kongresszus tagjait, mely alkalommal az elnökség tagjait bemutatták a királyi párnak. A király hosszabb ideig beszélt *Rákosi Jenő*vel és nagy tájékozottsággal beszélt a magyar viszonyokról.

— Láttam a magyar kiállítást, — mondotta — igazán gyönyörű. A magyar művészek a nemzetközi keretben valóban előkelő pozícióra tettek szert. Büszkék lehetnek rájuk, de büszkéek *Miklós Ödön*re is, akinek nagy érdeme a magyar kiállítás sikerült rendezése.

Rákosi megköszönte a király érdeklődését, aki azután így szólt Rákosihoz:

— Ugyebár, önnek *Miklós Ödön* kollégája a főrendiházban?

Rákosit azután a királynénak is bemutatatták.

Az itt időző magyarok meleg részvétél-íratot küldöttek az elhunyt *Hieronymi Károly* kereskedelemügyi miniszter özvegyének és a kormányának.

— Uj udvari tanácsos. A király *Urbán Adolf*nak a „Magyar vasuti forgalmi részvénytársaság” ügyvezető igazgatójának, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta. *Urbán Adolf* az aradi közuti vasutársaságnak is elnöke s mint ilyen szorosabb cenzus fűzi Aradhoz. Tizenhat esztendeje elnöke a *Forgalmi Részvénytársaságnak* és az 5 kezdeményezésének köszönheti sok bel- és külföldi vállalat létezését. Így a temesvári villamos, a nagyváradi és debreceni villamos vasutak, a nagyváradi—velencei, továbbá a debreceni—nyirbátori helyi érdekű vasutak, a milánói, londoni, pétervári városi közlekedési vonalak igen tekintélyes része az 5 alapítása és kiemelendő, hogy a külföldi vállalkozásoknál is részt juttatott a magyar iparnak és 16 év alatt 33 millió korona értékű vagyont készített hazai gyárakban és azok nagy részét külföldön helyezte el.

— A második *Dreadnought*. *Bécsből* jelentik: A *trieszti Stabilimento Technikó*-ban épülőfélben levő második *Dreadnought*-ot október havában fogják vízrebocsátani. A hajó építését 1910. szeptember 24-én kezdték meg. Az első *Dreadnought*-ot június 23-án bocsájtják vízre.

— Orvos választás. *Néhai Mészáros Gábor* dr. elhalálásával megüresedett gáji kerületi orvosi állást holnap, szerdán tartandó közgyűlésén tölti be választás útján a törvényhatósági bizottság. Igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a törvényhatósági bizottsági tagok részéről a választás iránt. Annak a kerületnek kell orvost adni, a melynek lakossága tulnyomó részt földhöz ragadt szegény ember, a hol az orvosi gyakorlat a legnagyobb önfeláldozást igényli. Ezek a szempontok döntők az alkalmas személy megválasztásánál és hogy ez mennyire domináló kellék, semmi sem bizonyítja jobban, mint az a bizonyítvány, melyet *Varjassy Lajos* polgármester állított ki az egyik pályázó, *Stauber Andor* dr., a kerület mostani helyettes orvosának működéséről és a melyet a közegészségügyi bizottság a törvényhatóság kijelölő választmányára elé terjeszt.

Arad szab. kir. város polgármestere — írja *Varjassy Lajos* — a Gáj külvárosi kapitányi hivatal jelentése alapján hivatalosan bizonyítja, hogy *Stauber Andor* dr. 1911. évi március hó 20. napjától a Gáj külvárosi egészségügyi kerületben helyettes tiszt orvoscént működik, ezen orvosi szolgálatát a legnagyobb emberszeretettel, fáradságot nem ismerő szorgalommal és pontossággal de különösen a szegényebb néposztállyal szemben tanusított anyagi érdekeket mellőző kuláns magatartásával, ugy a közvetlen érdekelt betegek, valamint általában a közönség megelégedésére tölti be, és működése ellen semmi néven nevezendő panasz fel nem merült. Arad, 1911. május hó 4-én.

Eme szavak igazságának egy másik objektív megerősítése az a küldöttség, mely május hó elsején jelent meg a polgármesternél és a következő több száz aláírással ellátott kérvényt adta át:

Nagyságos Polgármester ur! Azon alázatos kérelemmel járunk Nagyságod elé, hogy az irántunk mindenkor tanusított érdeklődése folytán kérelmünket teljesíteni kegyeskedjék.

Nagyságod néhai *Mészáros Gábor* dr. ker. orvos ur helyettesítésével *Stauber Andor* dr. urat bizta meg, ki ezen idő óta teljes tudással, fáradságot nem ismerő lelkiismeretességgel, tekintet nélkül szegény és gazdagra, oly önfeláldozóan kezeli egészségügyünket, hogy fent nevezett orvos urat, kihez szeretetünk és nagyfoku bizalmunk fűz Gáj külváros ker. orvosának megnyerni óhajtunk. Ezen óhajunk teljesítését Nagyságodtól várjuk, kinek atyai jóindulatáért esedezünk.

Megirtuk, hogy a közegészségügyi bizottság négy pályázó jelölését hozza javaslatba a törvényhatóság jelölő választmányának. A törvényhatóság közgyűlése azonban az előlekből ítélve csak két jelölt közt fog választani. *Stauber Andor* dr. és *Verzár Gyula* dr. körül tömörültek pártok és a tárgyilagos, valamint személyes momentumok objektív mérlegelése után valószínűnek mondható *Stauber* dr. megválasztatása. A másik két pályázónak absolute nincs, akikre támaszkodjanak és valószínűleg ők maguk sem hiszik, hogy szavazatot kapnak.

— Adományok. *Lapunkban* megjelent kérelem folytán a kereset nélkül levő több tagu család részére *Hirschl Zsigmond* 1 koronát, *Langer Aranka* 2 koronát adományoztak. Az összeget a kiadóhivatal rendeltetési helyére juttatja.

— Einyert pályázat. A torontálmegyei *Módos* község róm. kat. hitközség templomépítő bizottsága által megtartott versenytárgyalás alapján a módosi róm. kat. templom felépítési

összes munkálatának kivételére 155 500 korona értékben *Dávid Jakab* gyulai építőmester kapott megbízást.

— Egy kuriai tanácselnök halála. *Veszprém* János királyi kuriai tanácselnök ma reggel nyolcvanhat éves korában meghalt Budapesten. Az elhunytban béliyei *Riekl Gyula* igazságügyminiszteriumi min. tanácsos felesége édesatyját gyászolja. *Veszprém* János 1850-től 1854-ig a debreceni főtörvényszéknél auskultáns, 1854-ben Szeghalmon aktuárius, később a nagykárolyi törvényszéknél bíró, majd jegyző a kerületi ítélőtáblánál volt, ahonnan 1869-ben a budapesti királyi ítélőtáblához bíróvá nevezték ki. 1881-ben királyi kuriai bíró, majd pedig kuriai tanácselnök lett. Tulajdonosa volt a vas-koronarend II. osztályának és a negyven éves hű szolgálatokért adományozott díszéremnek 1848—49-ben honvédfőhadnagy volt. Hosszu ideig a budapesti ügyvédvizsgálóbizottság elnökeként is működött. A dunamelléki református egyházkerületnek tanácsbírája, a budapesti református egyházközségnek presbitere volt.

— Az országos fényképkiallítást, amelyet az aradi fotoklub rendezett a liceum nagytermében, egyre tömegesebben látogatja a közönség. Délelőttönként az iskolák növendékeit vezetik csoportosan a tanárok a kiállításra, hogy az ott kiállított művészi produkecióiból megismerkedhessenek a magyar amatőr fotoművészet haladásával. A kiállítás értékesebb munkái közül néhányat ismét eladtak. Így *Telkes Kálmán* megvette *Matusik Márton* „*Aldunai részlet*” című képét, *Block Károly* megvette *Matusik Márton* „*Legelő birkák*” és *Faix Jacques* „*Arató v Tátraalján*” című képét. Továbbá megvásárolták még *Szende Lajos* „*Gainai kép*”-ét. és *Hehs Vilmos*nak a *Libák* című képét *Grossmann Alfréd* dr.-nak. Tekintve azt a körülményt, hogy az érettségi vizsgálatok néhány nap mulva megkezdődnek a liceum nagytermében, ahol a képek vannak, így a vezetőség a kiállítást csak vasárnap délután hat óráig hagyhatja nyitva.

— Öngyilkosság a fogházban. *Lippai* tudósítónk írja: *Szendrei György* lippai szabómester és háztulajdonos tegnap a lippai fogházban felakasztotta magát és meghalt. *Szendrei* iszákos, brutális ember volt, aki a feleségével kegyetlenül bánt. Tegnap is ittas állapotban ment haza és otthon törni zuzni kezdett, a feleségét pedig megöléssel fenyegette. *Szendrei* ugy viselkedett, mintha megőrült volna, amiért a felesége főlzaladt a község házára és elpanaszolta, hogy az ura meg akarja ölni. Rendőrök mentek ki ekkor a szabómester lakására és csak nagynehézen tudták megfékezni. Azután bevitték a község fogdjába, ahol *Szendrei* az éj folyamán a nadrágszíjára felakasztotta magát és meghalt.

— *Agoston Péter* dr. előadása. A szabadgondolkodók aradi egyesülete meghívására *Agoston Péter* dr. jogakadémiai tanár vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében „A szabadgondolat és a liberalizmus” címen előadást tart. *Agoston* dr. ma Magyarországon a progresszív irányzat egyik legtekintélyesebb és legképzettebb képviselője. Előadóképesége pedig e tekintetben talán az első helyen áll. Óriási elfoglaltsága mellett alig ér rá, hogy más városokban is tartson előadást, innen van azután az, hogy Aradon még alig ismerik. Aradon még beszélni nem hallották és ez az első alkalom, hogy az aradi közönség nemcsak írsaiból, hanem a közvetlen érintkezésből is megismerheti a nagynevű tudóst. Az előadás, mint az egyesület minden előadása teljesen ingyenes, azon bárki résztvehet, a vezetőség esu-

pán arra kéri a közönséget, hogy még 11 óra előtt mindenki helyét elfoglalni sziveskedjék mert az előadás megkezdése után az ajtókat bezárják és többé senkit sem bocsátanak be.

— A bánya halottai. A hunyadmegyei *Lupény* község határában négy halottat hantoltak ed vasárnap. Négy egyszerű munkást, nyomorult, családost páriát, akiket közös sirba lökött a végzet. A bánya ölte meg a szegényeket, a vérszomjas, ragadozó pokol, amely évenként sokszáz áldozatot követel. Jellemző, hogy a katasztrófa pénteken éjszaka történt és ma, kedden délbe jött róla az első hivatalos távirat:

Déva, május 9. A lupényi bányában egy munkás vigyázatlansága következtében felrobbant a bányalég és négy munkás halálát lelte.

Ennyi az egész. A munkások neve, a bányatulajdonosok neve, a hatóság vizsgálata — sőtét titok. Ma megkérdezték a bányatulajdonos *Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság* igazgatóságát a katasztrófa felől s csak ennyit mondtak:

— Egy munkás pénteken éjszaka gyufát gyújtott a tárnában. Ettől felrobbant a bányalég és négy munkást megölt. Ennyi az egész.

— És a munkások nevei?

— Azt nem tudjuk. Az mellékes.

Szóval, a munkások neve, az mellékes. Hiszen igaz, azoknak a halottaknak már mindegy.

— *Csipkekiállítás Aradon.* Általános érdeklődés mellett nyitotta meg az Iskolaegyesület aradi fiókja a második csipkeverő tanfolyamot, melynek ünnepélyes berekesztése e hó 14-én (vasárnap) lesz. Ugyanaz nap, délelőtt nyitják meg a *Kaziny-utcai* polgári iskola dísztermében a *csipkekiállítást*, melyen azokat a csipkéket mutatják be, melyeket a tanfolyam hallgatói készítettek. A kiállítás egy hétig lesz nyitva s a belépő-díj 30 fillér. Megtekinthető a jövő héten minden nap délután 3—5 óráig. A harmadik tanfolyam július 3-án nyílik meg az *Illés-utcai* elemi fiúiskolában s a tandíj 8 korona. Egyéb díjakat nem kell fizetni. Jelentkezni lehet szóban vagy írásban *Záray Jenő* titkárnál (*Ferenc-téri* polgári iskola) június hó 25-éig.

— *Katonaszökevény a gyűjtőcsatornában.* Bécsből jelentik: Napok óta egyik bécsi kaszárnnyába volt internálva *Réhmer András* a marosvásárhelyi 22. huszárezred közlegénye, aki megszökött ezredétől. A katonaszökevényt egy káplár ma akarta ezredéhez visszazáratni. Elindulás előtt engedelmet kért, hogy a félreeső helyre távozhasson. A káplár megadta az engedelmet és jó darabig várt a legényre. Ez azonban nem jött vissza, hanem mint utóbb kiderült bebújt a félreeső hely nyílásán abban a reményben, hogy a gyűjtőcsatornán keresztül elmenekülhet. A káplár jelentésére azonnal két kanálistisztító hatolt a csatornába és egy órai keresés után néhány száz méternyire rá is akadtak a katonaszökevényre. *Réhmer* mikor rátaláltak teljesen ki volt merülve, több kisebb sérülés is volt rajta és szinte örült, mikor a csatornából előhozva letartóztatták.

— *Aki Amerikába akart szökni.* *Halász Mihály battonyai* polgár Amerikát járt ember. A múlt héten behívót kapott katonáéktól 28 napi fegyvergyakorlatra, *Halász* gondolt egyet. Elhátározta, hogy katonáék elől Amerikába menekül. Utlevélért folyamodott, de nem kapott. Ezért aztán utlevél nélkül vágott neki a nagy utnak, de csak Aradig juthatott. Valaki besugta a dolgot a csendőrségnek, mely azonnal megtette az intézkedéseket a szökevény elfogatása végett. Az aradi állomáson már várta a csendőrség, mely az amerikai utiköltséget elköszölte, őt magát pedig átadta a katonai hatóságoknak.

— *Népszámlálás Bosnyákországban.* A bosnyák-hercegovinai országos kormány statisztikai hivatala már összeállította az 1910. évi október hó 16-án Bosnyákországban és a Hercegovinában megtartott népszámlálás eredményét és a főbb adatokat a Boszniában és Hercegovinában 1910. október 16-án megtartott népszámlálás ideiglenes adatai címen közzé is tette egy füzetben. A legutóbbi népszámlálás tizenöt évvel azelőtt, 1895. évi április 22-én volt. A jelzett füzet adatai szerint az ország népessége 1895-ben 1,568,092, 1910-ben 1,895,673, a szaporodás 1895-ben 327,581, 1910-ben 20.89%. A népesség az ország hat kerülete (megyéje között) így oszlik meg: Szerajevó 287,878, Banjaluka 403,709, Bihács 228,499, Travnik 284,419, Tuzla 425,222, Mosztár 265,946, összesen 1,895,673. A nevezetesebb városok népessége: Szerajevó főváros 1895-ben 38,083, 1910-ben 51,872. A többi öt kerület székvárosa: Banjaluka 1895-ben 13,566, 1910-ben 14,793, Bihács 1895-ben 5,211, 1910-ben 6,201, Travnik 1895-ben 6,626, 1910-ben 6,655, Tuzla 1895-ben 10,227, 1910-ben 11,333, Mosztár 1895-ben 14,370, 1910-ben 16,385. Továbbá Bjelina 1895-ben 9,732, 1910-ben 10,069, Brocska 1895-ben 5,998, 1910-ben 6,506, Zenica 1895-ben 4,226, 1910-ben 7,196.

— *Letartóztatott aviatikus. Bukarestből* jelentik: Kémkedés gyanúja miatt ma letartóztattak egy *Köstlin György* nevű aviatikust, aki léghajójával repüléseket végzett és a chitilai fensíkon levő erődtitéseket lefotografálta. Az a gyanu hogy Oroszország részére dolgozott.

— *Rálőtt a vonatra. Temesvárról* jelentik: A jászvárosi pályaudvarról tegnap délután két óra husz perckor a gyárvárosi pályaudvarra induló helyi vonatra rálőtt egy 61-ik gyalogezredbeli közkatona. A golyó *Mertes Péter* fékezőt mellbe találta. A baleset úgy történt, hogy közvetlenül a gyárvárosi távjelző közelében a 61-ik gyalogezred tizenegyedik százada gyakorlatozott. Amikor a József városi pályaudvarról elindult vonat odaérkezett, az egyik közlegény, *Stancu Péter* célba vette *Mertes Péter* fékezőt és abban a hiedelemben, hogy a vak töltés nem megy a körülbelül harminc lépésnyi távolságra, rásütötte fegyverét. — A töltés azonban *Mertes* eltalálta, és mellének jobb részén sebet ejtett. Amikor a vonat a gyárvárosi pályaudvarra berobogott, rögtön jelentést tettek a rendőrségnek, amely az esetről jegyzőkönyvet vett föl és az esetről a katona felettes hatóságát értesítette. *Mertes* bevitték a katonai kórházba, ahol sebet kimoszták és hazabocsátották. Sebe nem súlyos és ha vérmérgezés nem áll be, pár napon belül gyógyul. *Stancu* ellen a vizsgálatot megindították.

— *Leégett malom. Temesvárról* jelentik: Óriási tűzvesz pusztított a vingai járásban fekvő *Temesszécsány* községben. *Fürst Antal* temesvári lakos ottani gőzmalma este tíz óra tájban kigyulladt és teljesen leégett. A kár huszonnégyezer korona. A tüzet állítólag gondatlanság okozta.

— *Betiltották az epurátint.* Bizonyára emlékeznek még olvasóink *Látrányi Sándor* dr. nevére. Az egri igralmasok kórházának fiatal főorvosa epurátin néven egy új szert talált föl, a melyről azt állította, hogy az epilepsziát gyógyítja. A szer forgalomba hozatala előtt azonban a főorvos egyik kezelt paciense meghalt s a szerrel való további kísérletezésben, a közegészségügyi tanács döntéséig szünet állott be. Most döntött a tanács a szer dolgában és annak forgalomba hozatalát végleg betiltotta, mivel mérges anyagokat tartalmaz, azonkívül pedig a tanács szakvéleménye szerint az *epilepszia* gyógyszerének sem tekinthető. Ezzel a döntéssel le van zárva az epurátin további pályafutása.

— *Ömeltősága Kétly Károly* dr. ur, egyet m. tanár, udv. tanácsos az I. belklinikai igazgatója, a következőleg nyilatkozott a „Vita” forrásról: A sóskuti „Vita”-forrás a gazdagon alkáliás savanyuvizek csoportjába tartozik. Nem csupán kellemes üdítő ital, hanem hasznosan ajánlható hűgysavas diathesisnél, gyomor-, bélhurutoknál, hűgyszervek bajainál stb. Kiváló eredménnyel alkalmaztam ugy a klinikán, mint magánygyakorlatomban. A forrás kezelése és a víz szállítása kifogástalan.

— *Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillés Vojtek és Weisznál.* 1450

MAISON STEINER

eredeti párisi

női kalap-kiállítása.

Arad. Forrai-utca 2/a. Lukácsy-ház.

Furcsa históriák.

(A becsukott kápolna.) Érsekújváron, a Széchenyi-utcában van egy sárga egy tornyos templomocskája: a Szent Anna-kápolna, amelynek ajtaja három nap óta csukva van a hivek előtt. Ájtatos emberek, akiknek utja ott visz el a kápolna mellett, pírulva fordítják el a fejüket egy egészen különös, szinte hallatlan dolog miatt. A kápolnát azért építették, hogy a hivek jártukban-keltükben betérhessenek oda a nap minden órájában pár percnyi imára. Pénteken ott, a templom előtt haladt el *Király József* vasutas. Nem egyedül ment, egy csinos menyecskét kísért, aki a vásárról indult csendesen hazafelé, a falujába. *Király* a menyecskéhez csatlakozott és szép szóval invitálta a templomba.

— Ne siessen úgy — mondta — jöjjön be egy küssé a templomba.

Bementek. A falusi asszony megcsodálta az aranyos cifrákkal díszített oltárt. Megnézték a zászlókat, aztán kedélyesen kezdtek csevegni. Már távozni készültek a magányos templomból, amikor nyolc órát harangozott és megérkezett az egyházi becsukni a kápolnaajtót. Meglátta a furcsa párt és kiabálva elrohant. Ez alatt, mire a rendőrök megérkeztek, eltűnt *Király* és nyoma veszett a menyecskének. *Királyt* később megtalálták és a rendőrség letartóztatta, a falusi asszonyt keresik. A kápolnát az egyházi hatóság bezáratta, mert meg van szentségtelenítve. Addig nem is nyitják meg, amíg újból fel nem szentelik.

(Levél a királyhoz.) Nagyon leveleznek a derék bihari földműves magyarok a királlyal. Minden héten leküld a kabinetiroda egy-két levelet, ami valahonnan Biharország falusi tagjairól küldetett fel hódoló alázattal Bécsnek büszke várába. Tegnap is leküldött egy paksamétát az alispáni hivatalnak, amiből egy levélke hullott ki. *Martyin Tógyer* komádi lakos írta a levelet 6 felségének, egyenesen Bécsbe. Valamék kapunál a Burg egyik pofaszakállas portása lefűlelte a levélhordó postást és elvette tőle a kis irást. Így eshetett, hogy *Martyin Tógyer* levele nem jutott bé a kilencvenkilencedik, gyémánt-pallóju terembe, ahun arany trónuson, fényes koronával a fején, jobbában fejedelmi pálcával, baljában országalmájával ül a mi jó királyunk. A *Martyin Tógyer* levele szól pedig ekképen:

„Ó Csás Apostoli Király I-ső, *Ferenc József* ur Bécsbe.”

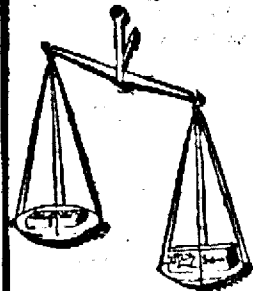
Ez a címzése. Bévül imígyen folytatódik:

„Nagyra méltó Felsőes Király Atyám! Alázatos kérélemmel fordulok a nagyra méltó felsőes Király atyámhoz, miután *Martyin Tógyer* és neje *Papp Mária* nagyon szegény sorban vagyunk, nóm 28 éves létére hét családot hozot a világra, egy ifju és egy jány Meghótt és 5-tt élő fiju gyermek megvan és mind aprók az eszemadták, Alázatosan kérem felsőes király atyám, mert nagy eredményt szolgáltatok az magyar Álamnek, azért szeretném őket fel Nevelni, Alázatosan kérem felsőes király atyám egy kis Segedelmet hogy küdjön, hálás köszönetemet érte. Cim: Bi-

harmegye Mezőváros Komádi, Martyn Togyer sajtókezüleg.

A császári és királyi kabinetiroda minden megjegyzés nélkül küldte meg a levelet a belügyminiszteriumnak, ahonnan 53872 szám alatt azzal jött meg Biharmegye alispáni hivatalának, hogy a hét fiugyermekes családja érdekében tegyen a vármegye azt, amit jónak lát.

Jóság, ár és súlyra

Kell e szappan össze- hasonlításánál és be- vásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a Schiblt szarvos szappant minden jó tulajdon- ságában. tisztoság- ban, mosóképes- ségében, légységében és oltsóságában. e

6635

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, május 9.

Az esőzések megindulása óta a vetésekről kedvezőbb hírek hallhatók.

A csapadékból azonban most már egyelőre elég lenne, ezután szép, meleg időre volna szükség, hogy a vetések sikeres fejlődése biztosítva legyen.

A gabonaüzlet iráyzata lanyha.

Elke't a mai piacon :

500 mm. buza	11.30—11.60
600 mm. tengeri	5.60—5.70
Zab	8.20
Arpa	8.—
Rozs	7.80

Az árak ötvenkilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Értéktőzsde.

Budapest, május 9.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv gyenge. 10 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb. Az árak 50 kilonként számítva :

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Rozs 1911. májusra	12.66	12.67 12.46 -12.47
Buza 1911. októberre	11.39	11.40 11.25 11.26
Rozs 1911. októberre	9.47—9.41	9.25 9.24
Tengeri 1911. májusra	6.31—6.40	6.27 -6.24
Zab 1911. októberre	7.50—7.51	7.45—7.46

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Máj 9 —

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	111.20
Magyar koronajárdék 5%	—	—	—	71.25
Magyar koronajárdék 5 1/2%	—	—	—	79.40
Kingy. földt. herm. kötvény 4%	—	—	—	92.50
Servat-szávon földt. herm. kötvény	—	—	—	94.—
Magyar nyereséyményorsóy kölcsön	—	—	—	252.—
Állam- és szegedi sorajegy kölcsön	—	—	—	158.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	92.80
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	—	96.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	115.25
Osztrák koronajárdék 4%	—	—	—	92.65
1860. évi osztrák Államországy	—	—	—	16.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	19.35
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	817.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	847.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	7.8.—
Francia arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.—
Német birchalmi márka	—	—	—	117.35
London vista	—	—	—	239.90
Páris vista	—	—	—	94.85
50 márkás arany	—	—	—	25.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarmokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Máj. 9.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	11.10—11.20
76	—	—	—	11.20—11.30
77	—	—	—	11.30—11.40
78	—	—	—	11.51—11.60

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	11.10—11.20
Rozs	—	—	—	8.39—8.40
Arpa	—	—	—	7.75—7.80
Zab	—	—	—	8.60—8.81
Tengeri	—	—	—	6.05—6.10

Budapest-kőbányal sertéskereskedelem

— Máj. 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz párónként 400 kilo- grammon felül súlyban ————— fillérig; közép páron- ként 300—400 kilogrammig érjedő súlyban ————— fillérig; fiatal nehéz párónként 320 kilogrammon felül sul- yan 169—170 fillérig; fiatal közép párónként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 180—183 fillérig; könnyű párónként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéslétszám: máj. hó 5. napján volt kész- let 23064 darab, máj. 6—7. napján fothajtatott 186 darab, máj. 6—7. napján elszállított 51 darab, május 8. napjára maradt készletben: 23195 darab. A között sertés üzlet irányzata pang.

Felelős szerkesztő BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerda, 1911. május hó 10 én :

C) Bérlet'szünet. C) Bérlet'szünet. G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével:

Anatol.

Vigjáték 5 képbén. Írta: Snitzler A. Fordító (a: Bíró Lajos.

SZEMELYEK:

Anatol	Góth Sándor	Annie	Novák Irén
Max	Bereai S.	Bianca	Zalay M.
Gábrille	Harmath J.	Hona	Kertész Ella

Kezdete este 7 és fél órakor.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-térl új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerdán 1911. május 10 én:

1. Edénygyártás Arabiában. Természetutáni felvétel. — 2. A lovag. Gyönyörű drámai kép. — 3. Nyári szerelem. Vigjáték. — 4. Telefon mint elemmentő. Dráma — 5. Az élet Délamerika lezelein. Eredeti amerikai felvétel. — 6. Az édes anyáért. Elettép. — 7. Don Juan utolsó napja. Spanyol legenda. — 8. A kijátszott felügyelő. Ka- cagtató.

Az előadások délután 6, 4/8 és 9 órakor kezdődnek

Helyárak: Páholy filésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérén kalap nélkül megjelenni.

Saját zenekar.

Műsort ingyen kapni a jegyszedeöknél.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

szorgófénykép színház.

(Bárod Simonyi-moa 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerda 1911. május 10.

1. A paraszt a fővárosban. Kacagtató. — 2. Tanke fele- sége és a bátyja. Komikus. — 3. A Reichenbadi vizesés. Természet után. — 4. Az elveszett levél titka. Mulatsá- gos. — 5. A tüzes vér. Albert God szenzációs drámája. 3 felvonásban. Világszenzáció.

Csak felnőtteknek.

Előadás kezdete kivételesen 5 órakor.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a os. és kir. 33 gyalogezred zenekara- játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

Siklón, Aradmegyében Schönblum Józsefné és Társa cég üzletét és házat megvettem e hó 4 én. Mindazok, kiknek üzletből eredő tartozásai volnának, kérem e hó 26-ig Siklón, Klein Salamonnál be- jelenteni.

2114 Frei Ignác.

Maison Steiner

Chapeaux pour Dames női-kalap különlegességi

divatterme

Arad, Forray-u. 2/a. (Lukácsy-féle házban.)

Megnyilt!

és kéri Arad és vidéke m. t. elő- kelő hölgyközönségét ennek meg- tekintésére, minden vásárlási kény- szer nélkül.

A kiállítás áll Suzanne, Georgette Vivot modell-házakból való kala- pokból. 2119.

Csakis eredeti párisi kalapok.

Bevásárlási iroda. **Louis Meier.** 93 rue Richelieu PARIS.

Nyári gondozásra és megóvásra

elvállalok legjutányosabban mindennemű szörmeárak, városi bun- dák és téli ruhákat szavatosság mellett, tűz és lopás elleni biztosítással egybekötve 1781

Kovács Géza

szüesmester ARAD, Forray- utca, Nádasdy-palota.

Legszebb ernyők! Legjobb fűzők!**Varga D. Daninál** kaphatók
Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Ernyő javítások és áthuzások pontosan és gyorsan készíttetnek.

4578

Deréktűzők méret után a legujabb formákban.**A**ki bort, gyümölcsöt, gabonát, butort,**Z**ongorát, stb.**A**zonnal, vagy**r**övid időn belül eladni óhajt,**a**ki üzletet, műhelyt, lakást, stb. kiadni kíván,**d**e nincs rá vevője, illetve bér-lője,**i**gen gyorsan eredményhez jut, ha az **Aradi****K**özlöny kis hirdetési rova-tát használja. Aki**ö**sszeköttetés és ismeretség híján házastársat, nevelőt, könyvelőt,**Z**sellért, stb. keres, továbbá aki**l**ovat, kocsit, földet, házat, stb. ven-ni, vagy eladni akar, ha hirdet,**ö**zönével kap ajánlatot. A hirde-tés a hirdetőre kész**ny**ereség.**A**ki tehát okosan számít és**p**énzére nem akar mindenáron**r**áfizetni,**ó**riási meglepetésben lesz része,**H**a mindenkor**i**gyekszik apróhirdetéseit**r**észletesen összeállítva, a hir-detés**d**íjának beküldése mellett, az „Aradi Közlöny“-ben**e**lhelyezni. A sikeres eredményt**t**öbb száz és száz eset igazolja. Így tehát**é**rdekében áll**S**ürgősen**e**z ügyben**i**ntézkedni.**Apró hirdetések.**

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számíthat. Minden szó 4 fillér, feltűnőbb szedéssel 8 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhuzással jelzendők.

Sok száz vagyonos hölgy

(fiatal vagyonos amerikai, bécs pékmester egyetlen leánya, több magyar hölgy, hajadonok és özvegyek stb. stb.) óhajt férjhez menni. Komoly szándéku urak (ha vagyontalanok is) írjanak e címre: L. Schlesinger, Berlin 18. 2087

Nősülni óhajtók.

Ismerettség hiányában oly hajadon ismerettségét óhajtom, kinek 10—15,000 korona hozománya van. Vagyonom 40,000 kor. Leveleket „Nősülni óhajtók“ jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2006

Kiadó

4 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen külön álló föld-szintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejárattal, száraz világos műhely, vagy caktárhelyiség kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 939

Heti munkáslapok és könyvecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászonkötésben, javított új, célszerű vonalozással 1 koronáért, puha vászonkötésben 60 fillérért kaphatók Ingusz L. és Fia könyv és papirkereskedésében. Andrassy-tér 16. Telefon 517. 555

Ajánlom

a nagyérdemű közönség szives figyelmébe mosó és vasaló intézetemet, ugyszintén mindennemű tisztítást elvállalok. Arad, Deák Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062

Ormay Norbert utca 2. sz.

Leininger-utca mellett, egy használt, de jókarbau lévő plüss garnitúra olcsón eladó. 2117.

Ügyes kifutólány

fizetéssel felvétetik Maison Steiner női kalap divattermében, Forray-utca 2. dr. Lukács-ház, földszint balra. 2117.

Megbízható egyén,

aki mint ispán és mint végrehajtó huzamosabb ideig alkalmazva volt, állást keres. Cím a kiadóban. 2105

Egy minden eszelőleány,

esetleg bejárónő azonnal helyet talál. Cím a kiadóhivatalban.

Intelligens fiatal ember

teljes ellátást kap. Izletes házikoszt kihordásra kapható Deák Ferenc-utca 7 szám. I. em. 2101

Rizkénpor

5 kilós csomagokban jutányos áron kapható, Färber Lajos kereskedésében Aradon. 2094

Kéztelek480 -ól, Belvárosban, szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1872**Angol urí nő**

három hónap alatt tanít angolul. Kereskedelmi alkalmazottaknak, Amerikába készülőknek olcsó leckét ad Miss Smith Weitzer János-utca 15. sz. 2050

Gyermektelen házmasterpár

kerestetik, hol az asszony a lakás takarítását végezné lakásért és fizetés mellett. Kik szobalányi minőségben hosszabb ideig szolgáltak, előnyben részesülnek. Ajánlatokat „Tiszta“ jellegre kérünk. 1795

Olcsó**természetes ásványviz.**

2 literes lithiumos borhegyi borviz üvegcserevel 36 fillérért kapható Kardos Miklós ásványviz raktárban Arad, Szabadság-tér 12. (Vaskapu.) 10 üveg vételénél házhoz szállítatik. Üvegbetét 12 fillér. Telefon. 2116

Elveszett

női aranyóra ezüstláncsal. Kérem megtalálóját a waggongyári kapusnak átadni, illő jutalom ellenében. 2111

Poltura, Pécskai-ut 23.

számu házbau, szemben a Benoid-gyárral, egy 4 szoba, konyha, cselédszoba és mellék-helyiségekből álló utcai lakás folyó évi augusztus hó 1-től kiadó Tudakozódní lehet Bathyány utca 6. sz. alatt. 2113

Vizsgalapok

(elsőrendűek) százanként 95 fillérjével; vizsgai jutalomkönyvek nagy választékban kaphatók. Izletli könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesztek egész könyvtárakat legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv és papirkereskedése. Aradon. 1451

Telefon 688. szám.

Fischer Arminszobafestő és mázolómester
Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázolómunkákat legegyszerűbb kivittől legdiszesebbig, továbbá természetes fautánzatokat (fioderozást) színes üvegekkel kirakott gipszfestést úgy helyben, mint vidéken. 101

Csillárok,
Villamos felszerelések
legolcsóbban 1674**Diamant-nál**

Atzól Péter-utca 2. (székváros)

Használt**Ólom**

megvételre kerestetik

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Mairovitz köfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását olvállalja a legolcsóbb árért. 4407

48873 - X - 1. 1911. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Herku'esfürdő állami gyógyfürdőben a kinestár tulajdonát képező: A. Ferencz József szálló és Erzsébet nyaraló, B. gyógyterem épületében levő vendéglő és kávéház üzlethelyiségek és az ezen bértárgyhoz kapcsolt Ferencz udvar szálló, valamint Széchenyi réten levő vendéglő; C. a barakk épületben levő sütőde 1912. évi január hó 1-től kezdődő joghatálytal 1918. évi december hó 31-ig terjedő hét (7) évi időtartamra folyó évi május hó 31-én d. e. 10 órakor a herku'esfürdői m. kir. fürdőigazgatóság hivatalos helyiségeiben tartandó zárt írásbeli ajánlati versenyárgyaláson bérbeadatik.

Vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat zárt borítékban 1911. évi május hó 31-én d. e. 1/2 10 óráig vagyis a tárgyalás megkezdését félórával megelőzőleg az A. alatti bértárgyra 2000 k-t, a B. alatti bértárgyra 3000 k-t, a C) elatti bértárgyra 400 K-t kitevő készpénzből, a agy biztosítékképp elfogadható érték-papirokból álló bánatpénzzel, vagy ilyennek letételét igazoló adóhivatali letétnyugtával felszerelve a herku'esfürdői m. kir. fürdőigazgatóság pénztáránál annyival is inkább nyujtsák be, mert a határidőn túl benyujtott vagy beérkező és távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokban az ajánlattevők világosan kijelenteni tartoznak, hogy az általam 48873. X. 1. 1911. sz. a. megállapított versenyárgyalási, valamint szerződési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik. A megállapított versenyárgyalási és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó vagy megfelelő bánatpénz letétele nélkül benyujtott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A versenyárgyalási és szerződési feltételek X. 1. ügyosztályomban (Országháztér 11.sz. I. em. 56 sz.) valamint a herku'esfürdői m. kir. fürdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők, a kívánatra 20 filléres postabélyeg melléklése esetén az érdeklődőknek meg is küldetnek.

Fentartom magamnak azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül tekintet nélkül a megajánlott bérösszegre, szabadon választhassak, esetleg valamennyit visszautasíthassam.

Budapest, 1911. április 28. 2115.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

1686-1911. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett közbiztonsági napidíjas állatorvosi állásra, mely 6 korona napidíjjal javadalmazott, pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat a kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy pályázati kérvényeiket hozzám folyó 26-ig nyujtsák be.

Aradon, 1911. április hó 4-én.

Varjassy,
polgármester.

4579-911.

Hirdetés.

Az 1911. évi február hóban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírású jegyzék 4 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17 §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1911. évi márcziushó 8-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekelteket, névszerint Brukmann Jakab, Messzer Lipót, Stern József Fridmann Jakab kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyujthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1911 évi márczius hó 3.

A városi tanács.

Szöllőkötöző-fonal

karikás- és zöldhajtás kötéshez eredeti minőségben a legjutányosabb árban kapható:

az Erdélyi- és Bácskai Iparáru Raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél 1484

Andrássy-tér 6. (Verbos ház.)

Versenyen kívüli árak!

Selyem tafet-szoknya minden színben 5 50
Moire selyem-szoknya 3 90

Reformfűzők 3 50

Nyári keztyük 20 krajcártól feljebb.

Remek szép réz karnis 1 75

a kirakatban látható. ::

Csipke-maradékok félárban.

Kérem a kirakatokat megtekinteni :: ::

E héten csipkék, betétek, csipkeszövetek mélyen leszállított árban lesznek árusítva.

Míg a készlet tart, kivételes olcsó árban szerb vásznak, 15 színben, jól mosható, métere 22 krajcár.

Jól mosható ruhavásznak, remek színek, fehér és fekete is, métere 35 krajcár.

Mosó delainek és cretonok legujabb mintákban 30 krajcártól feljebb.

Selyem batisztok, 150 minta, olyan mint a valódi selyem, métere 50 krajcár.

Feltűnő olcsóság! női hosszú lüszterköppeny, tegethof, szürke és fekete színben 6 50 frt. Friss szállitmány érkezett.

HOFFMANN SÁNDOR

ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.